

KARTLEGGING OG ILLUSTRASJONER AV PLANFORSLAG

INNHold

INTRO

3 Tre hummerparker

ANALYSE

4 Planstatus

5 Landskap
Form
Ydstebøparken
Ådnøyparken
Bjellandparken

9 Naturverdier
Bruk
Typer
Fiske
Fugleliv
Gråhegre
Hav
Lyng

16 Friluftsliv

18 Naturpåvirkning
Flo- og bølger

19 Kulturminner
Kula
Dive
Hummerparkene
Ydstebøparken
Ådnøyparken
Bjellandparken
Bevaring gjennom bruk

PLANFORSLAG

28 Ydstebøparken

31 Bjellandparken

34 Ådnøyparken

Kontaktpersoner

KAP v/ Henrik Lundberg, t: 970 23 886, hl@kap.no

Schjelderup & Gram v/ Per Schjelderup, t: 952 31 404, per@sgram.no

Stavanger Turistforening v/ Odd Helge Løyning, t: 951 51 277, oddhelge@stf.no

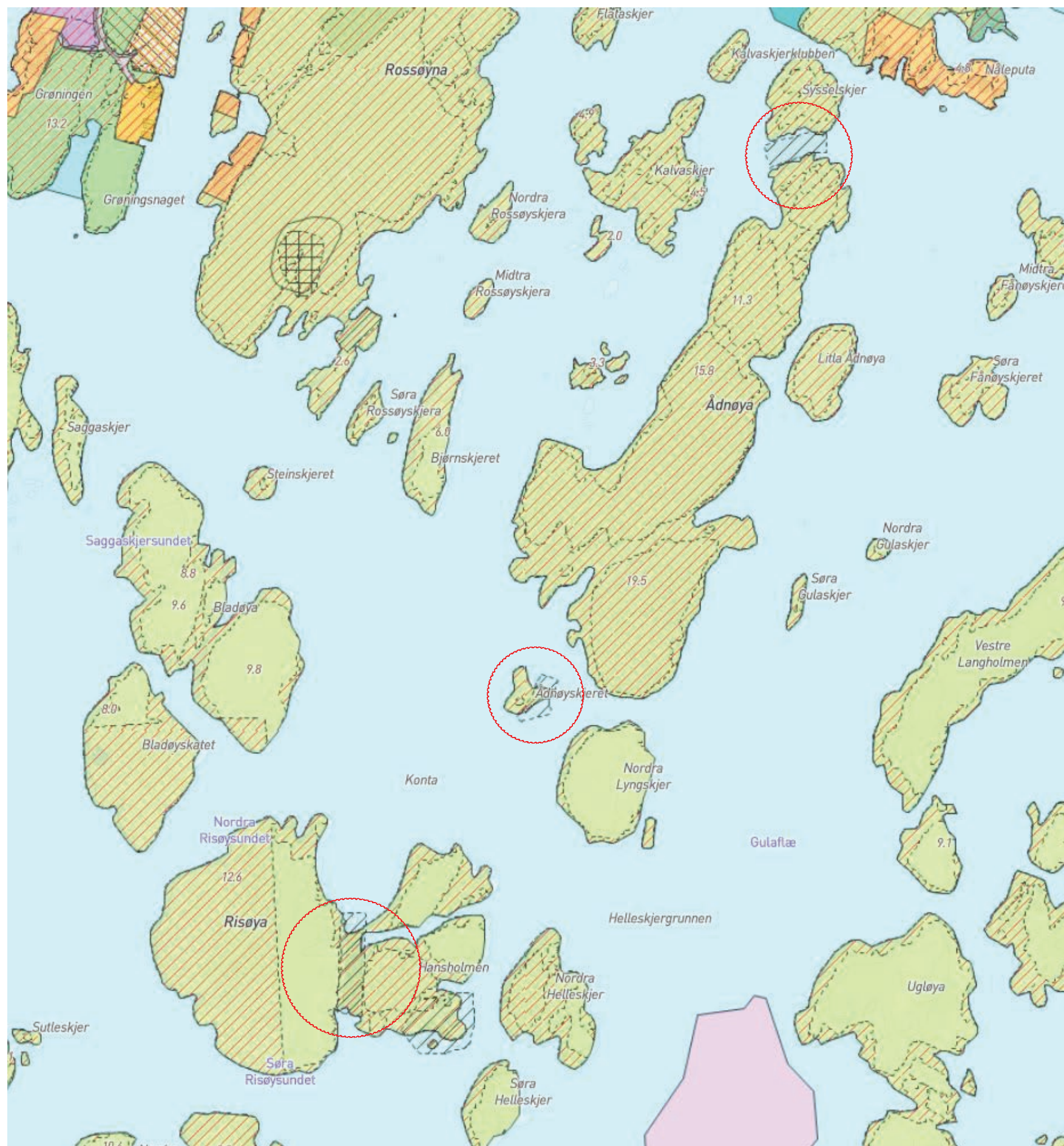
De tre lokalitetene: Nærmest er Ydstebøparken, delvis skjult bak Ådnøynå ligger Ådnøyskjæret og bakerst ses Bjellandparken

TRE HUMMERPARKER

TREDELT REGULERING

Reguleringsplanen gir rammer for bevaring, videreutvikling og forvaltning av to eksisterende hummerparker. I tillegg tillater den nybygging av overnattingssted ved ruinene til den tredje hummerparken.

Analyssetemaene er sammenfallende for tre lokalitetene og er samlet i dette heftet, sammen med illustrasjoner og beskrivelse av de tiltak planen inneholder.

PLANSTATUS

LNFR M/ HENSYNSSONER

Kvitsøy består av 167 øyer, holmer og større skjær - og vistnok 365 dersom alle små også tas med.

De tre lokalitetene i reguleringsplanen ligger i den rommelige skjærgården på sørsiden av hovedøya Kvitsøy.

Alle tre lokalitetene er i kommuneplanen både hensynsone 'Bevaring kulturmiljø' (H570) og faresone 'Flomfare' (H320). Areal på land har LNFR-formål.

Det er knyttet bestemmelser til hensynsone bevaring og flomfare, samt marint naturmiljø, bebyggelse og anlegg, friluftsliv, tiltak i sjø- og vassdrag - og det er gitt retningslinjer for bølgepåvirkning.

LANDSKAP: FORM

SKJÆRGÅRD

Planområdet ligger i den rommelige skjærgården på hovedøyas sørside. De tre lokalitetene ligger primært i sjø med tilknytning til land.

Ydstebøparken ligger i et sund, med vann rundt bygget, som er delvis landfast mot sør.

Ådnøyparken ligger mellom et større og et mindre skjær, med åpning mot sørøst.

Bjellandparken ligger også i et sund men er utformet slik at bygget er landfast på begge sider.

LANDSKAP: BEBYGGELSE

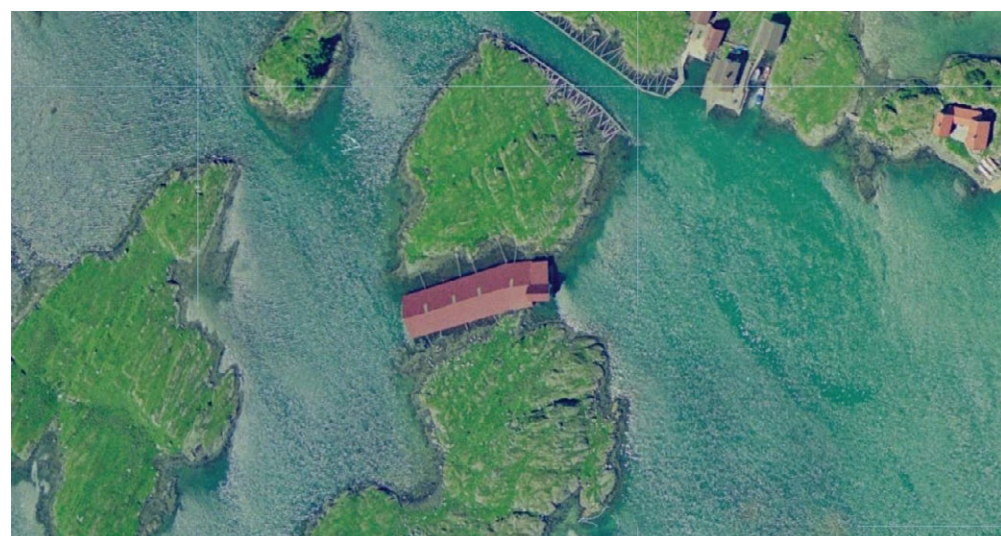
YDSTEBØPARKEN

Hummerparken er tett knyttet til sjøen. Bassengdelen er lav. Det store taket har kun en lav knevegg og får konstruksjonen til å fremstå som nedsunket. Pakkhuset med stor port og knapp brygge forteller om bruken med tett kopling til båtene som betjente anlegget.

Pakkhuset haret bygningsvolum beslektet med sjøhus og andre bygg på hovedøya, og gjenkjennelig som 'hus'.

Bassengdelens langstrakte, lave tak overskrider andre kjente størrelser i skjærgårdens bebyggelse og får slik en tydelig egen karakter.

Ydstebøparken fyller lengden på sundet mellom Ådnøy og Syselskjær. Foto: A. Vivås, Stavanger maritime museum

2003

2021

LANDSKAP: BEBYGGELSE

ÅDNØYPARKEN

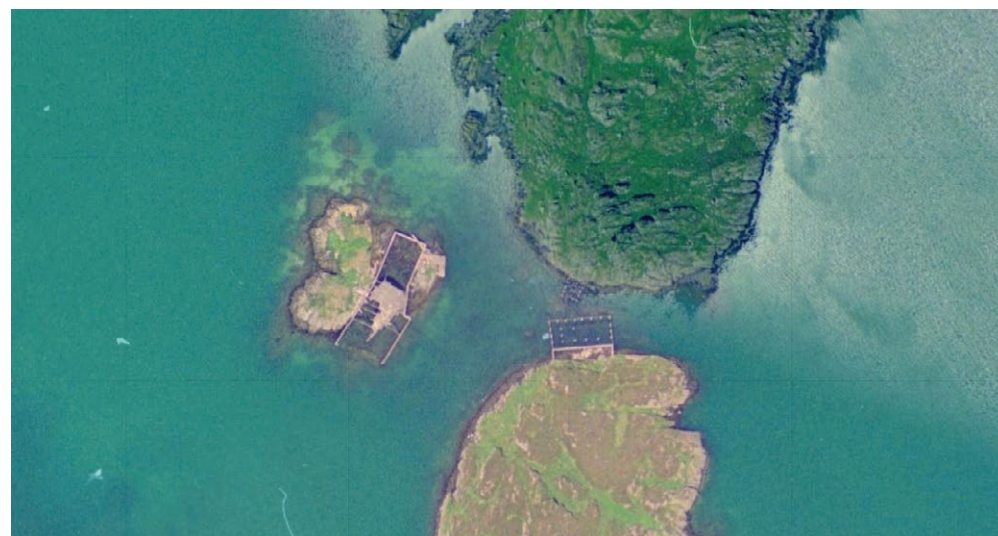
Det er kun rester av hummerparken som står igjen. Bygget som ble oppført i 1947, hadde en mer utsatt plassering enn de andre hummerparkene. Forfall og kollaps skyldes kanskje dette i kombinasjon med mangel på vedlikehold.

Plassert mellom Ådnøyskjær og en mindre holme, er det i dag deler av grunnmuren, og søylerekke som forteller om den opprinnelige toskipete konstruksjonen.

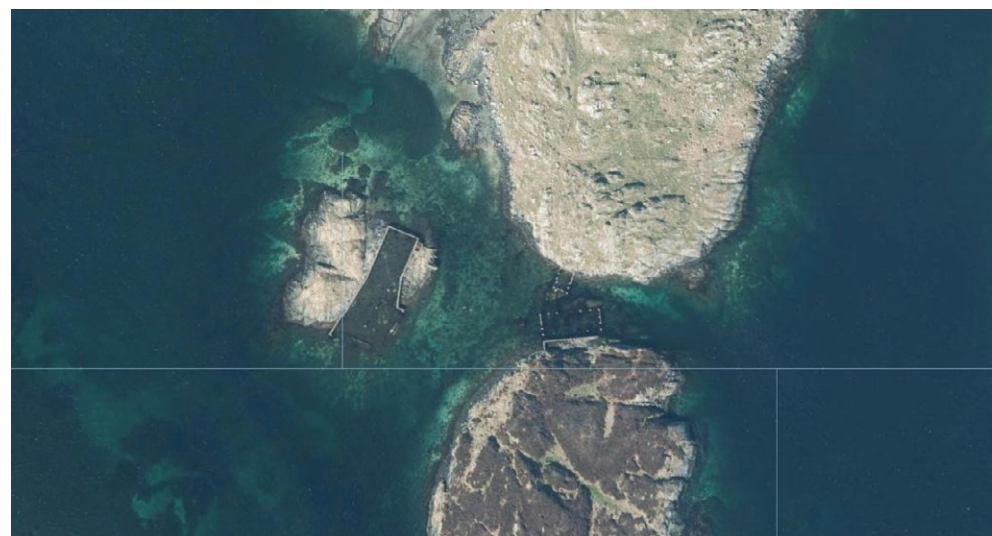
I sundet til høyre, mellom Ådnøy og Nordra Lyngskjer er det rester av en krabbepark. Flere betongssøyler og deler av en mur er synlig over vannet.

Skjærgården er for det meste ubebygd. De fleste hus og hytter er på hovedøyene. En enkelt hytte finnes på et lite skjær, oppet til venstre i bildet.

Ådnøyparken har kun rester tilbake av konstruksjonen. Foto: A. Vivås, Stavanger maritime museum

2003

2021

LANDSKAP: BEBYGGELSE

BJELLANDPARKEN

Parken ble oppført i 1902 og var en av de første som ble bygget. Kanskje derfor ble det valgt en ideell lokalisering med gode forhold for vær og vind. Plassert i et smalt og gruntsund er bygget skjermet for både havets og vindens krefter.

Hummerparkens bassengdeler lav og langstrakt med tilkomst i begge ender. Pakkhuset er plassert i anleggets nordside. Dette bygget har hatt en annen utforming og plassering tidligere, da det stor mer sentrert på bassengdelen av anlegget.

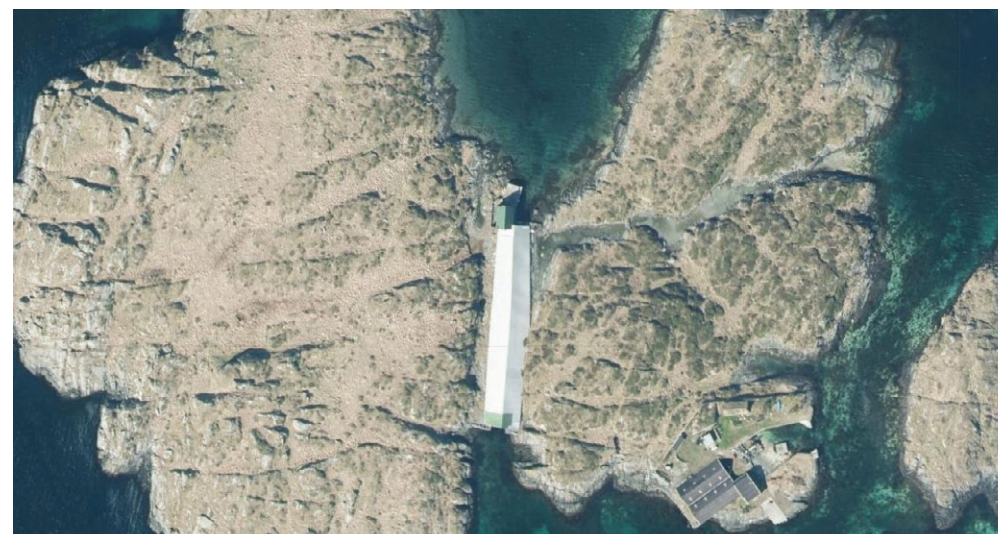
Anlegget er plassert i et naturlig sund mellom to holmer. Sundet er så ifylt på begge sider av bygget slik at konstruksjonen får stabile forhold.

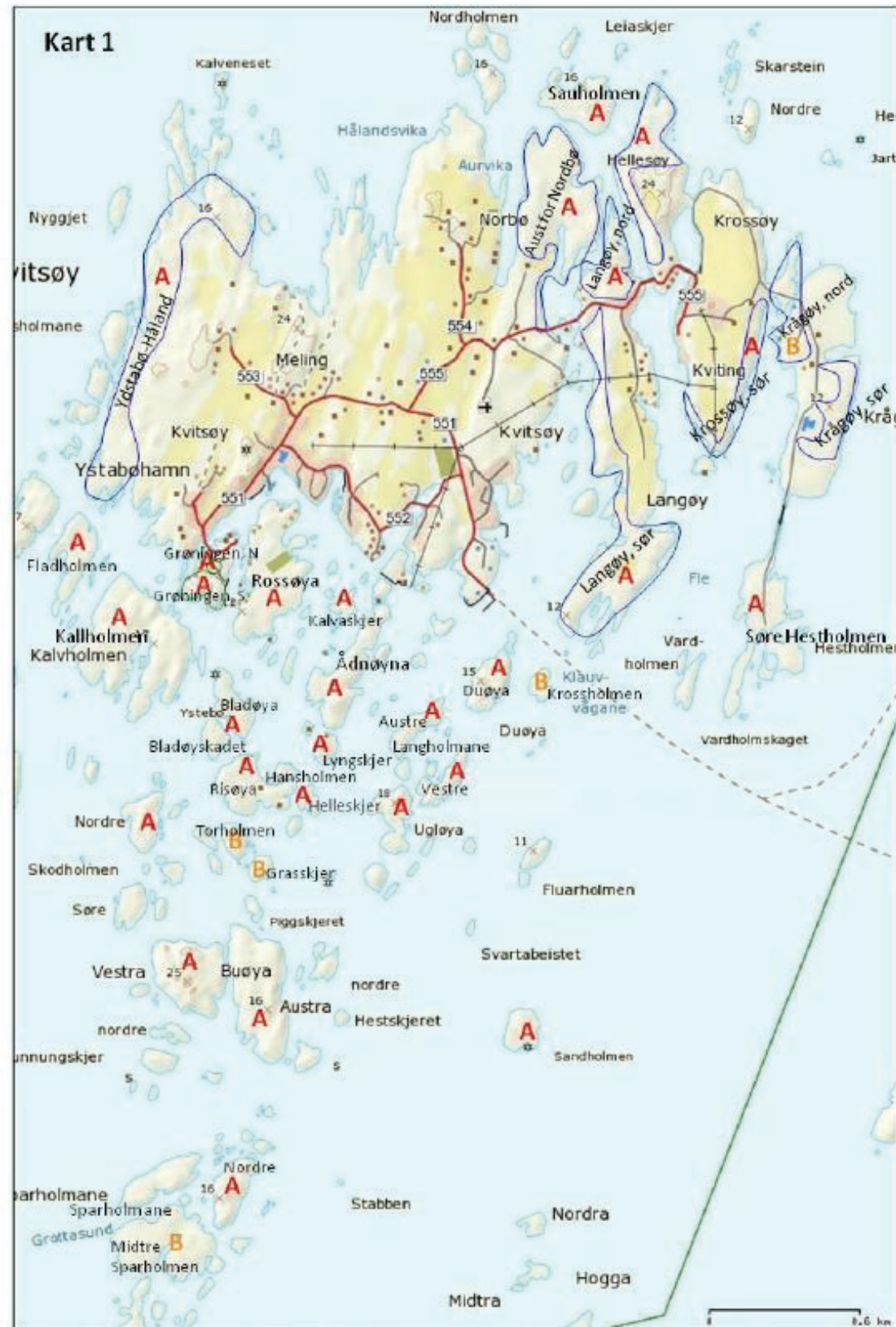
Bjellandparken godt plassert mellom to holmer. Foto: A. Vivås, Stavanger maritime museum

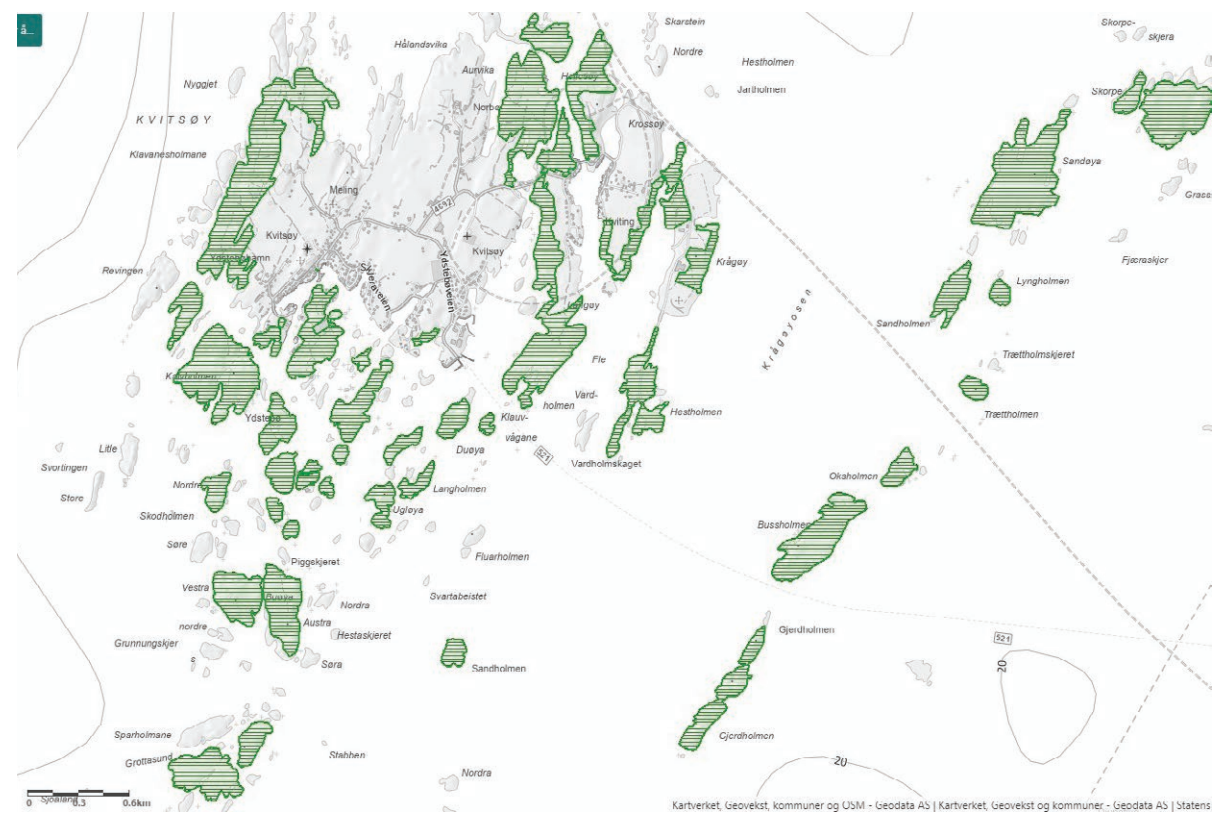
2003

2021

Figur 5.1. Oversikt over områder i Kvitøy kommune (kart 1, jf. figur 1.1) som er registrert som prioritert naturtype med A- eller B-verdi. Alle de omtalte områder, øyer og holmer er navnsatt. Blå linje gir en grov avgrensning av naturtypen der den ikke dekker hele øya/holmen. Grønn linje avgrenser fuglefredningsområde.

[illegible]

NATURVERDIER: BRUK

KARTLEGGING AV NATURBEITE

Kilder:

- Skjøtselsplan for Kvitsøy
- Naturbase faktaark fra Miljødirektoratet

Kartleggingen viser at de fleste øyene i denne delen av skjærgården har høy verdi, både som naturtype og som beitemark.

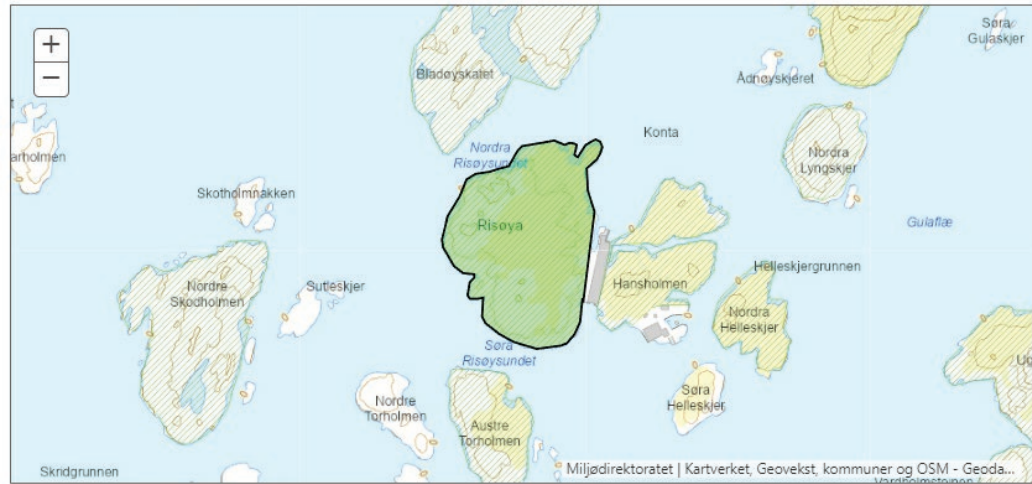
Naturtyper

Utskriftsdato: 19.06.2023

Risøya

ID	BN00104048
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Frisk/tørr, middels baserik eng beitet
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	27.07.2011
Hevdstatus	God hevd
Forvaltningsplan	Nei
Forvaltningsavtale	Nei
Forvaltningsavtale Inngått	-
Forvaltningsavtale utløper	-
Verdi begrunnelse	Lokaliteten får verdi A (svært viktig) på grunn av at det er en baserik og svært artsrik naturbeitemarks- og rik strandberglokalitet. Det er forekomst av to rødlistearter i truethetskategori EN - strekt truet, en i lavere kategori (NT) samt at det finnes innslag av kamgrasenger som er en truet vegetasjonsutforming. Generelt er baserike naturbeitemarker sjeldne langs kysten. Lokaliteten er holdt delvis i hevd med tradisjonell drift og den er del av det helhetlige kulturlandskapet i Kvitsøy.
Innledning	Skildring og verdisetting er gjort av Solbjørg Engen Torvik basert på egne observasjoner i felt 27.07.2011. Undersøkelsen ble gjort som et ledd i å utarbeide skjøtselsplan for Kvitsøy kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger 1 km sørvest for ferjekaien på Kvitsøy. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og sterkt oseanisk vegetasjonssesksjon, vintermild underseksjon (O3t). Berggrunnen er baserik og består av grønnstein og amfibolitt. Høyeste topp er bare omtrent 10 moh.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består i hovedsak av naturbeitemark med rike strandberg ned mot sjøen og noe mer i sør og vest. Litt kystmyr finnes i de flate partiene midt på øya. Viktigste vegetasjonstyper er frisk/tørr middels baserik eng (G7), stedvis med kamgras-utforming, og rike strandberg, særlig utforming (X1b). Vegetasjonen inneholder både kalkkrevende arter, et stort antall beiteindikatorer og mange typiske strandarter.
Artsmangfold	Lokaliteten var svært artsrik, 78 karplanter ble notert. Meste interessant var rødlisteartene glansteppepose (Porella obtusata) og pusleblom (Anagallis minima) (begge EN - sterkt truet). I tillegg ble også skjoldblad (Hydrocotyle vulgaris) (NT - nær truet) funnet. Alle tre vokste innenfor et begrenset område ved ei beskyttet strandeng nord på øya. Pusleblom vokste helt ned til sjøkanten, mens skjoldblad vokste like innenfor i et fuktig forsenkning og glansteppepose vokste på en søreksponert stein i utkanten av strandenga. Det ble gjort enda et funn av glansteppepose. Andre planter som ble registrert var bl.a. blankburkne, blåstarr, dunhavre, dvergmispel, englodnegras, gulaks, gulmaure, heibläfær, kalksvartburkne, kamgras, knegras, knoppsmåarve, komstarr, kystmaure, kyststarve, kystbergknapp, kystmaure, legeveronika, loppestarr, markfrytle, musestarr, myrmaure, smårbukk, strandkvann, strandkjeks og åkerdylle.
Påvirkning	Lokaliteten beites av sau. I 2011 gikk det 34 sauer på holmen i opptil 21 uker. 16 sauer ble plassert ut i september og tatt inn i desember. Tegn til begynnende gjengroing med einer og kreking i noen områder.
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	Det er ønskelig med fortsatt beiting, mens naturverdiene ellers bør få være mest mulig urørt. Gjødsling og fysiske inngrep bør unngås. Det bør foretas opprydning av søppel som skylles på land fra havet.
Landskap	Lokaliteten er del av det åpne kulturlandskapet i et øyrike som består av de øyer, holmer og skjær som utgjør Kvitsøy kommune.

Areal fra kartobjekt (daa)

Naturtyper

Utskriftsdato: 19.06.2023

Hansholmen

ID	BN00104067
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Frisk fattigeng beitet
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	27.07.2011
Hevdstatus	Moderat-sterkt gjengrodd
Forvaltningsplan	Nei
Forvaltningsavtale	Nei
Forvaltningsavtale Inngått	-
Forvaltningsavtale utløper	-
Verdi begrunnelse	Lokaliteten får verdi B (viktig) på grunn av at det er en liten artsrik holme med rike strandberg i mosaikk med naturbeitemark. Den er betydelig gjengrodd med einer og behøver å bli ryddet. Berggrunnsforhold og forekomst av kalkkrevende arter gjør at potensialet for funn av rødlistearter vurderes å være tilstede. Lokaliteten er en del av et helhetlig kulturlandskap i Kvitsøy.
Innledning	Skildring og verdisetting er gjort av Solbjørg Engen Torvik basert på egne observasjoner i felt 27.07.2011. Undersøkelsen ble gjort som et ledd i å utarbeide skjøtselsplan for Kvitsøy kommune.
Beliggenhet og naturgrunnlag	Lokaliteten ligger øst for Risøya og er bundet sammen med denne av en hummerpark. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og sterkt oseanisk vegetasjonssesksjon, vintermild underseksjon (O3t). Berggrunnen er baserik og består av grønnstein og amfibolitt.
Naturtyper og utforminger	Lokaliteten består i hovedsak av naturbeitemark, men er svært gjengrodd av einer. Ytterst mot havet er det rike strandberg.
Artsmangfold	Arter som ble registrert på Hansholmen var blant andre blåklokke, einer, englodnegras, finnskjegg, følblom, hvitkløver, ryllik, rødkløver, tepperot og tiriltunge.
Påvirkning	Holmen beites ikke av sau og er kommet langt i gjengroing av einer. Ved to gamle hummer plasser er det hytteaktivitet og her finnes fremmede arter som rynkerose.
Fremmede arter	Rynkerose.
Råd om skjøtsel og hensyn	Det trengs betydelig rydding av einer som viser langt kommet gjengroing. Her har ikke vært beite på veldig lenge. Det er ønskelig med beiting, mens naturverdiene ellers bør få være mest mulig urørt. Gjødsling og fysiske inngrep bør unngås. Det bør foretas opprydning av søppel som skylles på land fra havet og fremmede arter bør i samarbeid med grunneiere/brukere av holmen begrenses og bekjempes.
Landskap	Lokaliteten er del av det åpne kulturlandskapet i et øyrike som består av de øyer, holmer og skjær som utgjør Kvitsøy kommune.
Areal fra kartobjekt (daa)	15,2
Kommuner	1144 (Kvitsøy)

NATURVERDIER: TYPER

RISØYA og HANSHOLMEN

Kilde:
- Miljødirektoratet: Naturbase faktaark

Risøya er vurdert til naturområdetype A fordi den har en artsrik naturbeite og strandbergvegetasjon.

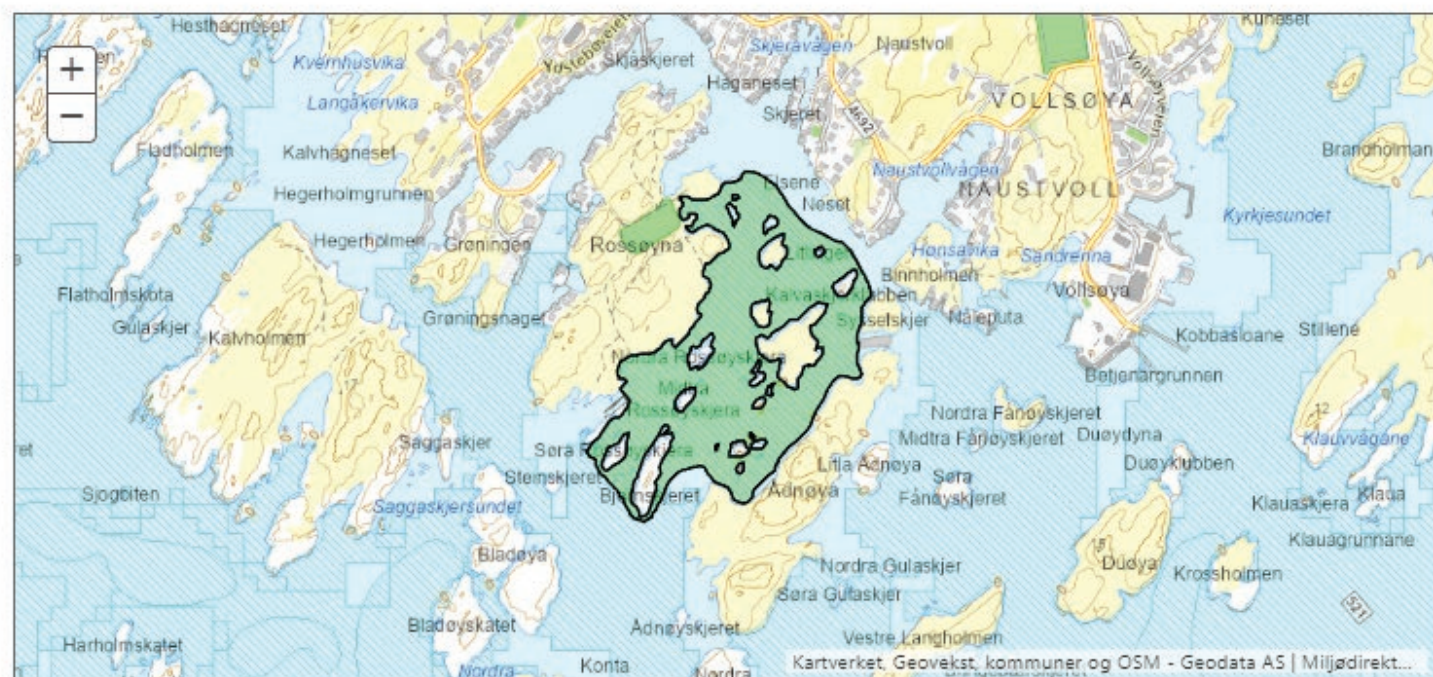
Hansholmener vurdert til naturområdetype B fordi den er betydelig gjengrodd med einer.

Marine naturtyper

Utskriftsdato: 19.06.2023

Røssøya, Adnøya

ID	BM00091622
Naturtype	Bløtbunnsområder i strandsonen
Utforming	-
Verdi	Viktig
Registreringsdato	21.02.2013
Nøyaktighetsklasse	20 - 50m
Verdi begrunnelse	Viktig funksjonsområde for fugl, høy naturtyperikdom
Innledning	-
Beliggenhet og naturgrunnlag	Område mellom to øyer, med endel skjær. Ekstremt beskyttet.
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	-
Påvirkning	-
Fremmede arter	-
Råd og skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Areal fra kartobjekt (daa)	123,0
Kommuner	1144 (Kvitsøy)
Kilder	NIVA 2014.

NATURVERDIER: FUGLELIV

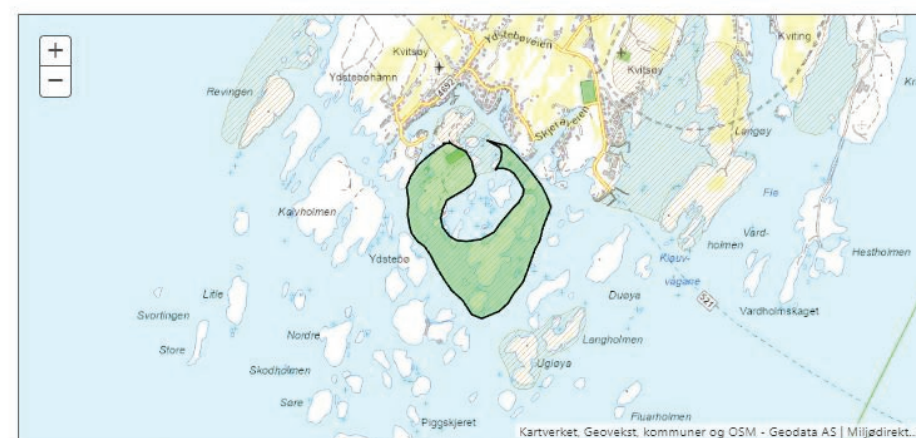
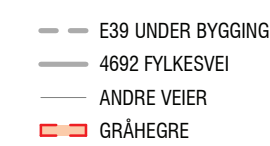
KARTLEGGING

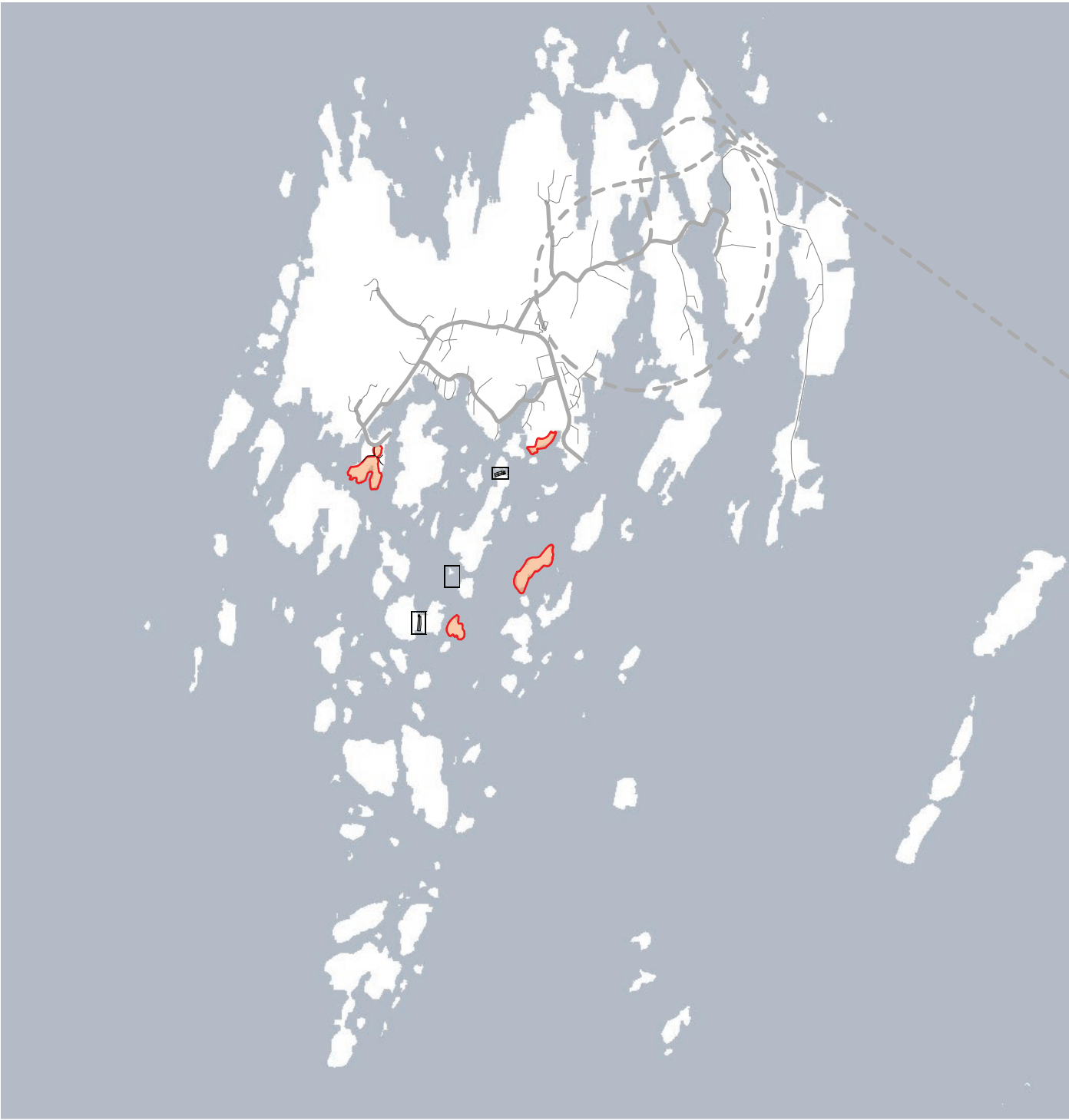
Kilde:

- Miljødirektoratet: Naturbase faktaark

Området mellom Rossøya og Adnøya er kartlagt som viktig funksjonsområde for fugl. Det har høy naturtyperikdom.

Kartleggingen viser at de tre lokalitetene ikke er del av området. Det registrerte området kan imidlertid bli påvirket gjennom tilkomst til de tre lokalitetene.

- E39 UNDER BYGGING
- 4692 FYLKESVEI
- ANDRE VEIER
- HAVOMRÅDER: HØY ØKOLOGISK VERDI

NATURVERDIER: HAV

KARTLEGGING

Kilde:
- Miljødirektoratet: Naturbase faktaark

Fire områder er registrert til å være hav-områder med høy økologisk verdi. Ingen av disse omfatter de tre lokalitetene for reguleringsplanen.

NATURVERDIER: LYNG

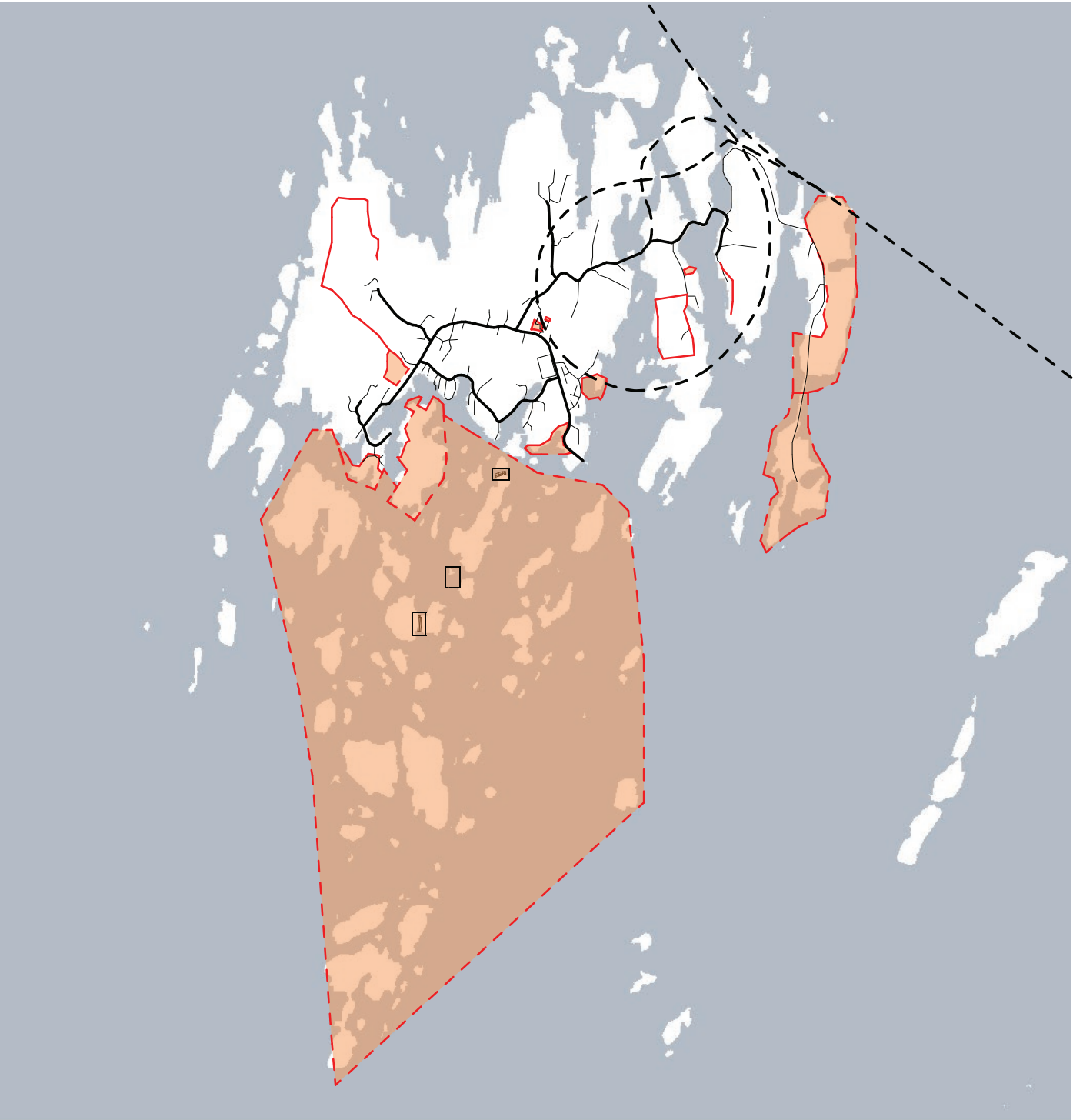
KYSTLYNGHEI

Kilde:

- Miljødirektoratet: Naturbase faktaark

Det er registrert to lokaliteter med spesielt verdifull kystlyngvegetasjon. Det Australe Buøya som ligger sør for planområdene og Nordre Lyngskjær.

Adnøyparken ligger like ved Nordre Lyngskjær.

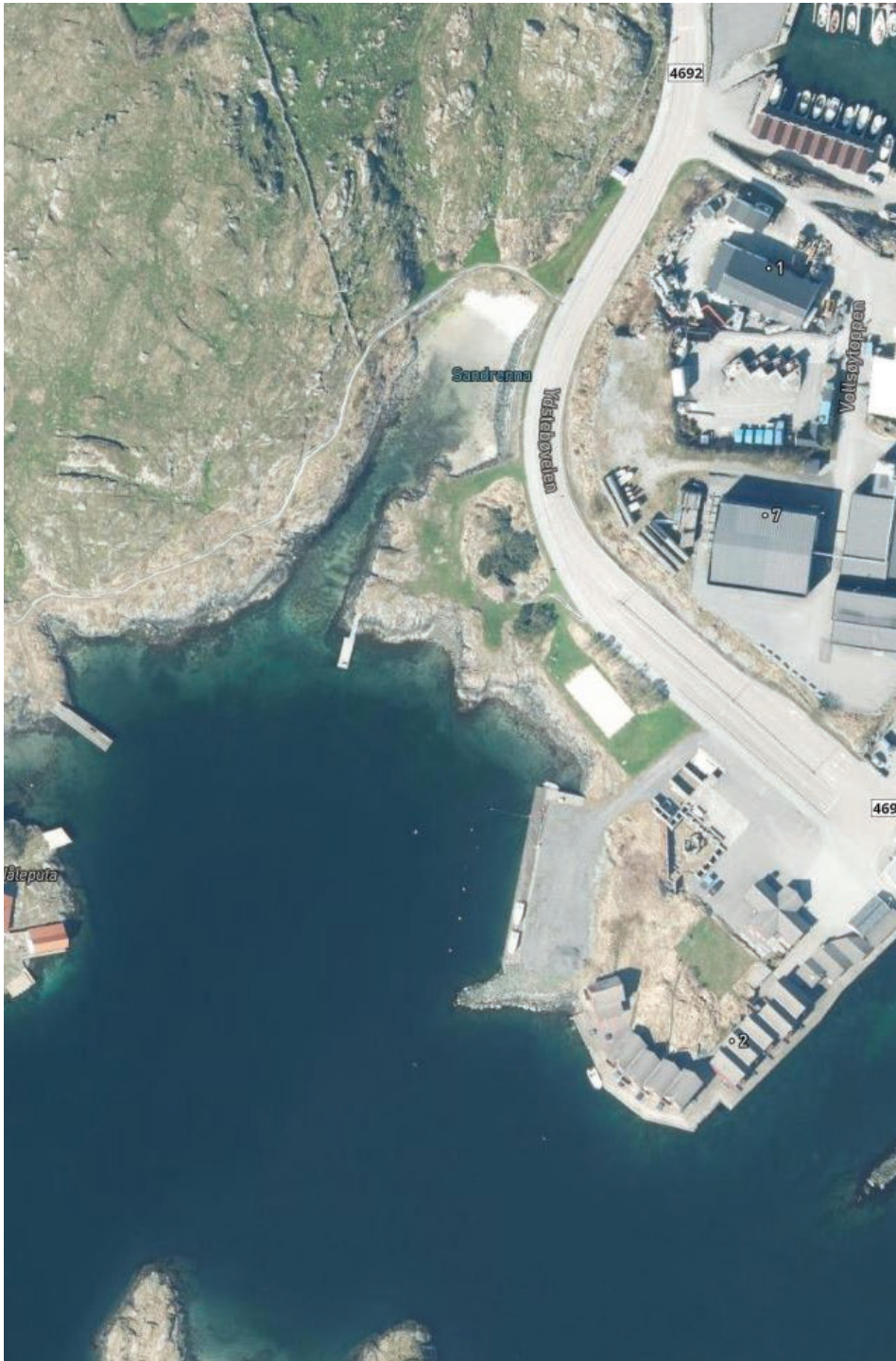

FRILUFTSLIV

REGISTRERT OMRÅDE

Kilde:
- Miljødirektoratet: Naturbase faktaark

Registreringen omfatter et stort areal og kategoriserer det som et svært viktig friluftsområde. Verdimessig er dette i konflikt med andre tema i Miljødirektoratets kartlegginger.

FRILUFTSLIV

SANDRENNÅ SOM UTGANGSPUNKT

Den naturlige viken kalt Sandrennå, som ligger like ved ferjekaien er i dag et tilrettelagt sted for bading og sjørettete aktiviteter.

Denne tilretteleggingen skal styrkes og stedet skal utrustes med kajaker og små båter til utlån eller leie for besøkende som vil ut i skjærgården.

Stavanger Tursitforening planlegger å bruke Sandrennå som sted for turister som vil dra ut til overnattingsstedet Ydstebøparken.

NATURPÅVIRKNING: BØLGER

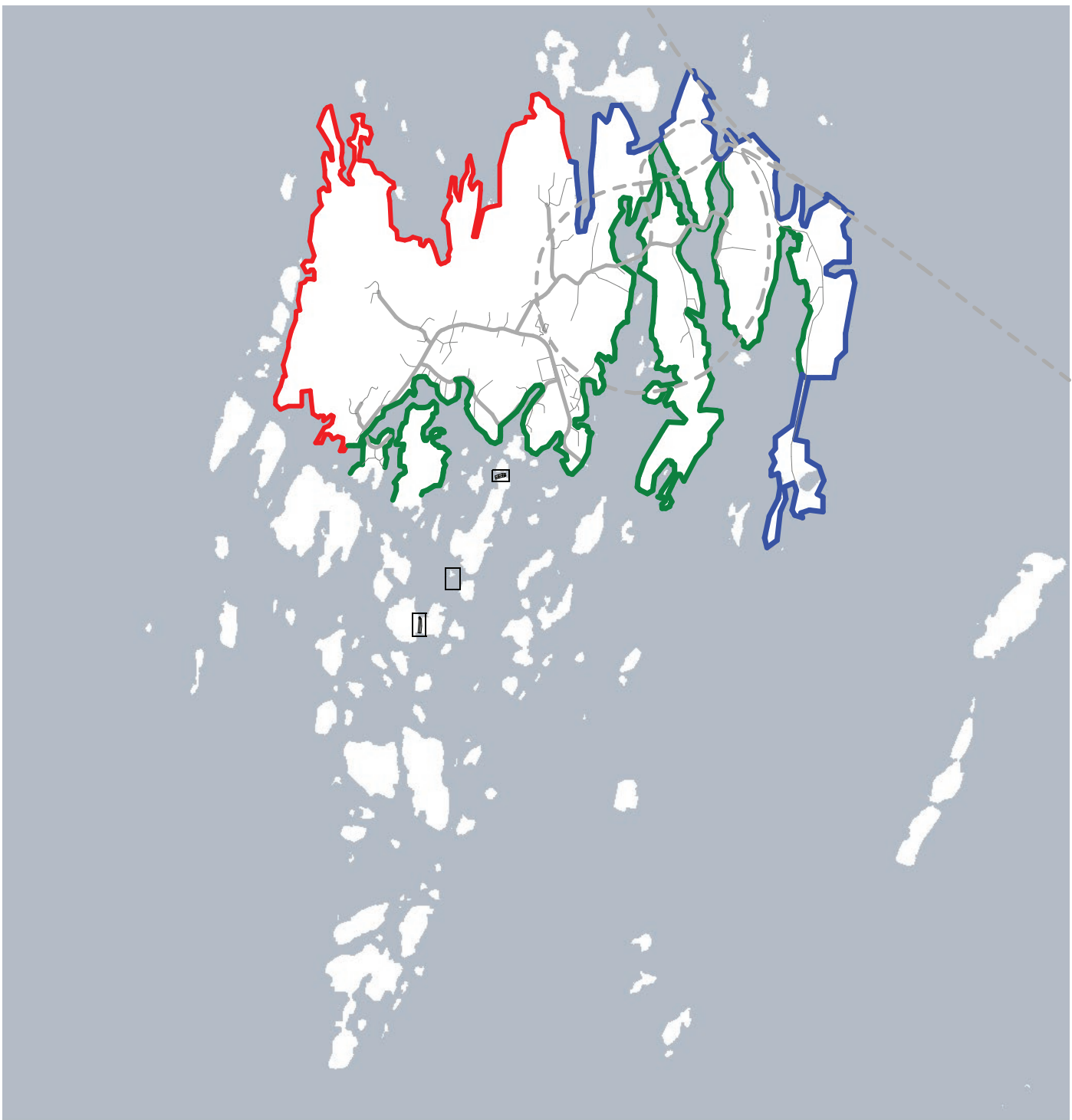
KARTLEGGING

Kilde:
- Kommuneplan Kvitsøy 2019-2030

Temakartet omfatter ikke de tre lokalitetene i reguleringen. Imdilertid kan en lese ut av kartet at det er størst bølgepåkjenning fra vest og nordvest og noe bølgepåkjenning fra øst og nordøst. De sørlige delene og sjøfront innaskjærs er registrert uten direkte bølgepåvirkning ved stormflo.

Ut fra dette er det rimelig å anta at de tre lokalitetene, som alle ligger innaskjærs i sør, vil tilhøre kategorien som er uten direkte bølgepåvirkning.

Det gjort en egen utredning av flo- og bølgepåvirkning som konkluderer med at det er noe bølgepåvirkning - se neste side.

- E39 UNDER BYGGING
- 4692 FYLKESVEI
- ANDRE VEIER
- LITEN DIREKTE BØLGEPÅVIRKNING VED STORMFLO
- NOE BØLGEPÅVIRKNING
- STOR BØLGEPÅVIRKNING

Kilde: Kvitsøy kommune, temakart bølgepåvirkning 14.08.2020

NATURPÅVIRKNING: FLO- OG BØLGER

KARTLEGGING

Kilde:
- Flo- og bølgepåvirkning, Sweco

Sweco har på oppdrag utført en kartlegging av flo- bølgepåvirkning på de tre lokalitetene. Rapporten finnes som eget dokument vedlagt plansaken.

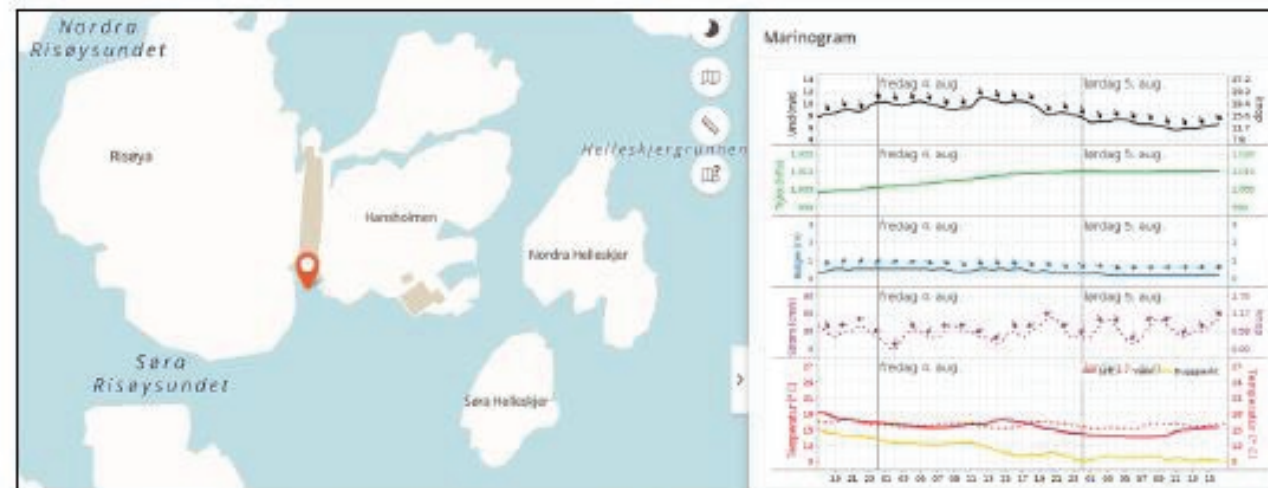
I rapporten beregnes mulig bølgehøyde ved de mest krevende forhold. Rapporten konkluderer med å anbefale at det legges til grunn følgende dimensjonerende bølgehøyder:
- 1,9m stormflo for alle tre lokaliteter

Bjellandparken
- 1,2m bølger som gir
- 3,1m høyeste vannstand

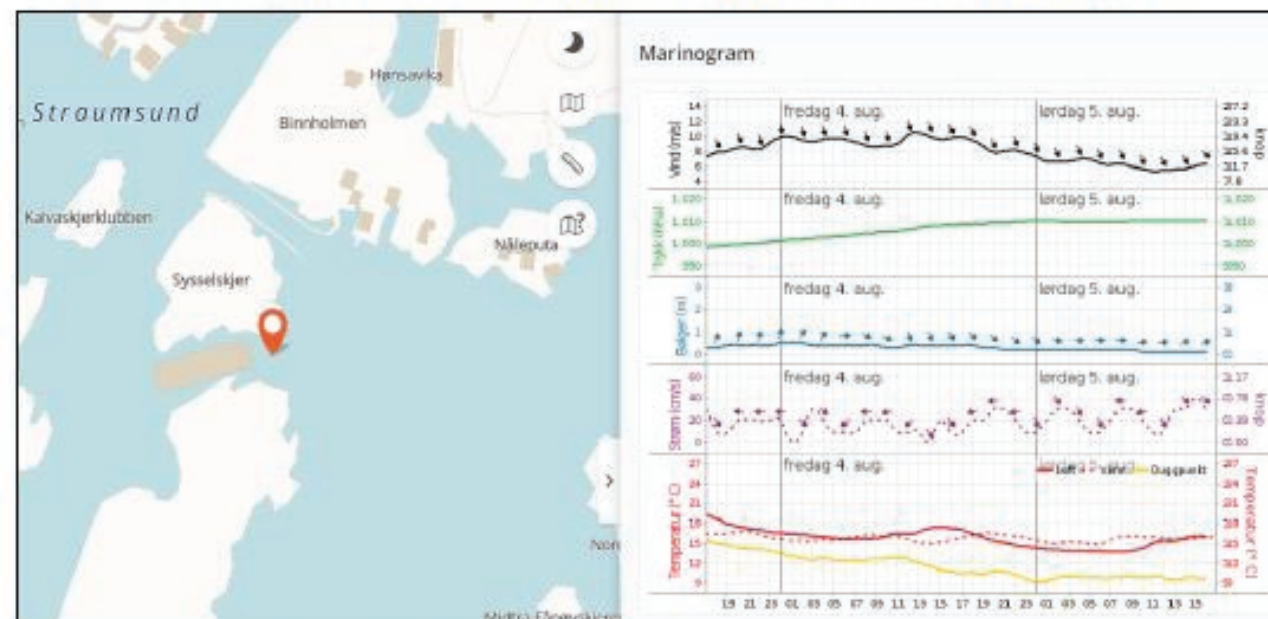
Ydstebøparken
- 1,0m bølger som gir
- 2,9m høyeste vannstand

Haalandparken - Ådnøyparken
- 0,6m bølger som gir
- 2,5m høyeste vannstand

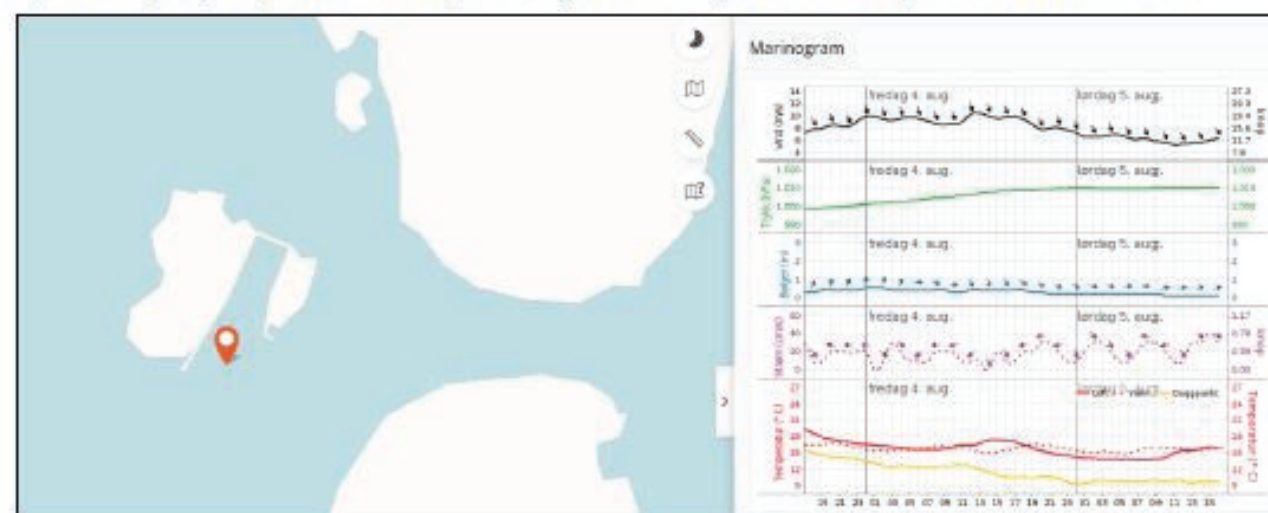
Kommentar:
Bølgene vil komme fra sør og øst. Det betyr at belastningen på Bjellandparken primært vil være på bassenddelen og at pakkhuset i stor grad vil være skjermet.

Figur 3-3: Bølgehøyder i planområdet for dagens situasjon ved Bjellandparken. Kilde: Bølgevarsel for Barentswatch.no

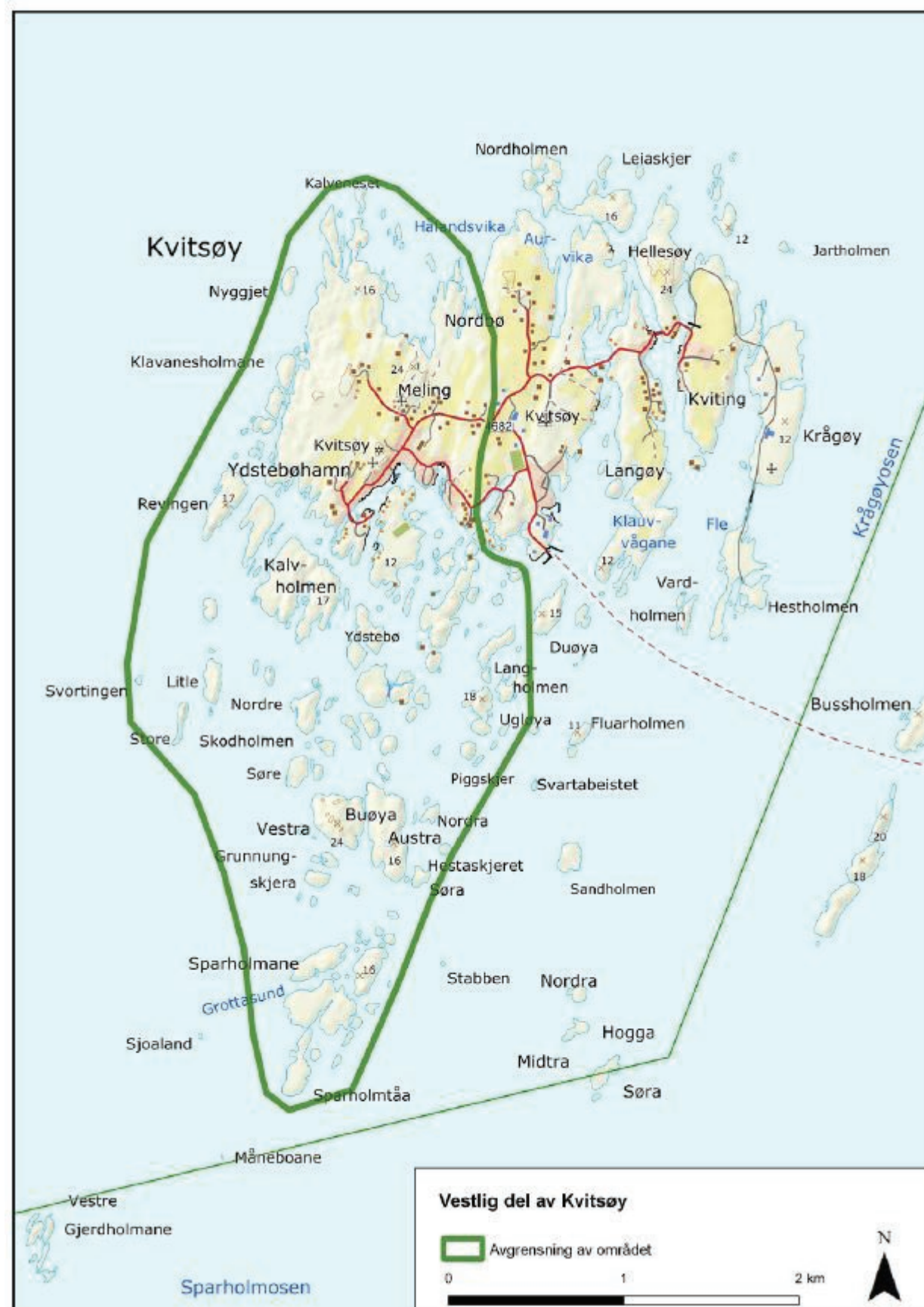
Figur 3-4: Bølgehøyder i planområdet for dagens situasjon ved Ydstebøparken. Kilde: Bølgevarsel for Barentswatch.no

Figur 3-5: Bølgehøyder i planområdet for dagens situasjon ved Haalandparken. Kilde: Bølgevarsel for Barentswatch.no

Tabell 4-7: Dimensjonerende bølgehøyder.

Planområdet	Stormflo (moh.)	Bølgehøyde (m)	Høyeste vannstand (moh.)
Bjellandparken	1,9	1,2	3,1
Ydstebøparken		1,0	2,9
Haalandparken		0,6	2,5

Viktige punkter for planlegging og forvaltning av dette landskapet:

- > Fortsatt jordbruksdrift og beite er viktig for å opprettholde kulturlandskapet.
- > Steingarder og piggsteinsgjerder bør ivaretas.
- > Ny gårdsbebyggelse og driftsbygninger bør plasseres i tilknytning til eksisterende tun og tilpasses landskap og kulturmiljø.
- > Nye tiltak i form av boligbebyggelse eller andre formål, bør legges til allerede utbygde områder og tilpasses de lave landskapsformene og den tradisjonelle bebyggelsen.
- > Viktige sammenhenger og siktlinjer i landskapet bør ikke brytes.
- > Skånsom tilrettelegging for turisme er viktig for å unngå slitasje på landskapet og tiltak som vil påvirke den visuelle opplevelsen negativt.
- > Krigsminnene bør ivaretas.

KULTURMINNER

Kilde:

- KULA - Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse utarbeidet av Riksantikvaren

Skjærgårdens vestlige deler registrert med spesiell høy verdi. Dette omfatter de tre lokalitetene i reguleringsplanen.

Kartleggingen fremhever hummerparkenes betydning på opplevelsen av landskapet. De har spesiell verdi både fordi det er mange hummerparker konsentrert på et lite område, og fordi de viser en interessant utvikling i utforming.

KULA-dokumentet angir også viktige punkter for planlegging og forvaltning av landskapet.

KULTURMINNER

Kilde:
- DIVE- Kulturhistorisk stedsanalyse
utarbeidet av Trafo arkitektkontor

Stedsanalysen fremhever at hummerparkene har utviklingspotensial bindeledd til historien og en mulighet til å oppleve næringen. Det pekes på at hummerparkene kan inngå i identitetsbygging og har gode muligheter i opplevelsesbasert turisme.

Det beskrives flere utfordringer: Hummerparkene er sårbare i forhold til manglende bruksom som kan føre til forfall. De slites av vær og vind og har et krevende vedlikeholdsbehov. Endring til fritidsbolig kan bidra til å redusere autentisitet.

Stigende havnivå kan vanskeliggjøre bruk. Myndighetskrav knyttet til bruk kan være krevende å innpasse innenfor rammene av bevaring.

DIVE ANALYSE KVITSØY-kulturhistorisk stedsanalyse- TRINN 3 - VERDIVURDERING

Nr.	Kulturarv /særtrekk	Verdi	Utviklingspotensial (muligheter og begrensninger, muligheter det kan arbeides videre med.)	Sårbarhet (tålegrense før særpreget går tapt. Elementer sårbare for endring)	Endringskapasitet
HAVET SOM RESSURS					
	Hummerparkene Foto: Håvard Hammarstrøm/Bygdebladet Foto: Region Stavanger Foto: Ryfylkemuseet				
	Det er rester etter 6 hummerparker på Kvitsøy. De er i ulik grad lesbare og har i liten grad vært tilgjengelig for allmennheten. Arkitektkontoret Schjelderup og Gram har våren 2022 levert en mulighetsstudie for 3 av hummerparkene. Selv om hummernæringen har vært betydelig på Kvitsøy har ikke hummerparkene vært særlig kjent verken lokalt eller nasjonalt. Variasjonen i anleggene viser blant annet den historiske utviklingen av hummerparkene fra åpne parker til overbygde parker med sjøhus, pakkhus og brygge.	Stor kulturhistorisk verdi. Hummerparkene representerer en sentral del av lokalhistorien til Kvitsøy som næringsdrivende med hummereksport. Eksporten av hummer knytter også Kvitsøy til en større kontekst. Kunnskapsverdi i form av båtkultur, kjennskap til geografi og farvann, håndverk og arbeidsmåter. Stor opplevelsesverdi. Verdi i form av lokal identitetsskaping. Konsentrasjonen av parkene er særegent for Kvitsøy. Gjenkjennelige arkitektur med en streng tilpasning til landskapet og til det værharde miljøet. Bruksverdi.	Opprettholde dagens drift som hummerpark der levende dyr mellomlagres i enkelte av parkene. Stort utviklingspotensial i enkelte av parkene som en del av historie- og kunnskapsformidling. Parkene blir et bindeledd til historien og en mulighet til å oppleve næringen. Stort potensial som merkevare- og identitetsbygging. Potensial som opplevelsesbasert turisme. Virksomheten i parkene er et element i opplevelsen av Kvitsøy som levende kystkultur. Enkelte av parkene har stort potensial for museal formidling om et bredt spekter av kulturminner og vil derfor være en naturlig utvidelse av hummermuseets funksjon og virkefelt.	Det er en fare for at kulturminne kan gå tapt eller ytterligere redusert i verdi ved manglende eller feilaktig bruk. Krevende og dyrt å vedlikeholde det som er igjen av det opprinnelige. Ombygging til fritidsboliger/privatisering. At de fjernes. Utsatt for vær og storm som ødelegger den opprinnelige form og konstruksjon. Betydelig ombygging med stor tap av autentisitet. Stigende havnivå. Klimaendringer. Omfattende krav fra Mattilsynet, Arbeidstilsynet og andre tekniske krav ved ønsket drift og turisme og som også kan svekke autentisiteten. Tilfeldig fortøyning av båter som kan medføre til økt forsøpling og belastning på naturmiljø.	Middels endringskapasitet innenfor riktig bruk. Bruken bør være knyttet til Kvitsøys identitet og plassering ved havet.

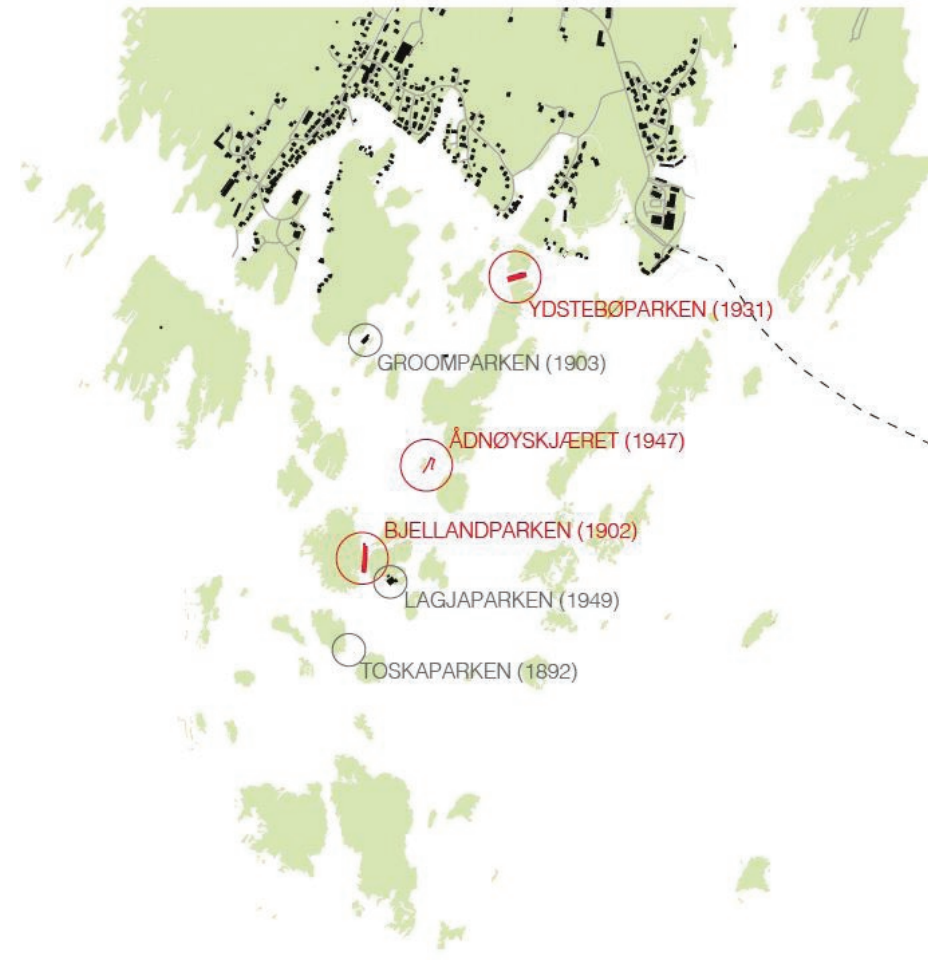
KULTURMINNER

Kilde:

- Hummerparkene på Kvitsøy utarbeidet av Arkitektkontoret Schjelderup & Gram

Rapporten er utarbeidet på oppdrag av Kvitsøy kommunen og finasiert av Riksantikvaren. Den dokumenterer seks hummerparker. Tre av disse omfattes av denne reguleringsplanen- Disse har fått en grundigere kartlegging enn de øvrige.

På de neste sidene presenteres de tre parkene, med utdrag av illustrasjoner og tekst fra rapporten.

YDSTEBØPARKEN

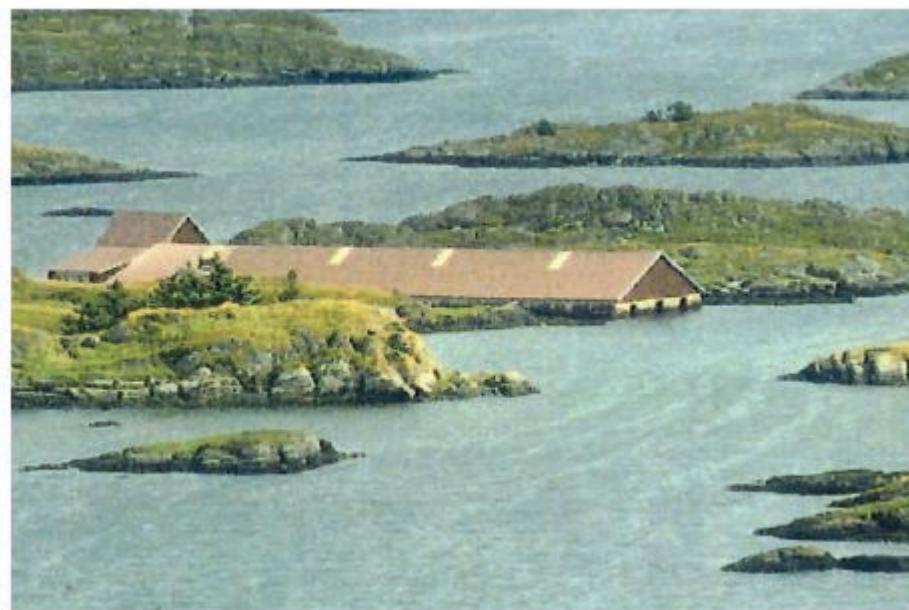

Foto denne siden: Trond A. Isaksen, Riksantikvaren

HUMMERPARKENE PÅ KVITSØY. DOKUMENTASJON. NOVEMBER 2022

ARKITEKTKONTORET **schjelderup & gram**

HORISONTALT: Hummerparken ligger lavt i landskapet

KULTURMINNER

YDSTEBØPARKEN (1931)

Parken ligger i sundet mellom Sysselskjær og Ådnøya, orientert øst-vest. Den er omkring 45 m lang og 15,5 m brei. Sundet er bredere enn parken, så anlegget står delvis i sjø langs nordsiden. Hummerbassengets murer er stemplet av mot land med skorder.

Anlegget er brukt til mellomlagring og omsetting av hummer, om enn i langt mindre skala enn opprinnelig. Ydstebøparken er den eneste av på Kvitsøy som har beholdt sitt opprinnelige pakkhus og dermed der sammenhengen mellom basseng og pakkhus er lesbar i anlegget.

Takkonstruksjonen består av en eldre og en nyere del, og er laget takstoler med hanebjelker og diverse vertikale eller skrå avstivere. Taket er tekket med korrugerte aluminiumsplater. Midt i bassenget er det hele understøttet av et støpt søylefundament, trolig en original løsning.

I anleggets østre ende står et pakkhus i bindingsverk. Dette er utformet som en tradisjonell sjøbod, med loft, saltak og vindhus, og har et stort, lavt tilbygg (sidebygg) mot nord. Pakkhuset er ca 7,5 x 6,0 m og tilbygget tilsvarende.

Parken har kun en smal brygge langs østsiden av sidebygget, og selve pakkhuset har dermed beholdt gavlvegg, lasteport og vinne fri mot sjøen. Anløp til bryggen er noe utsatt for «intervind» fra sørøst, men godt skjermet mot nordvestlig vind.

HAALANDPARKEN

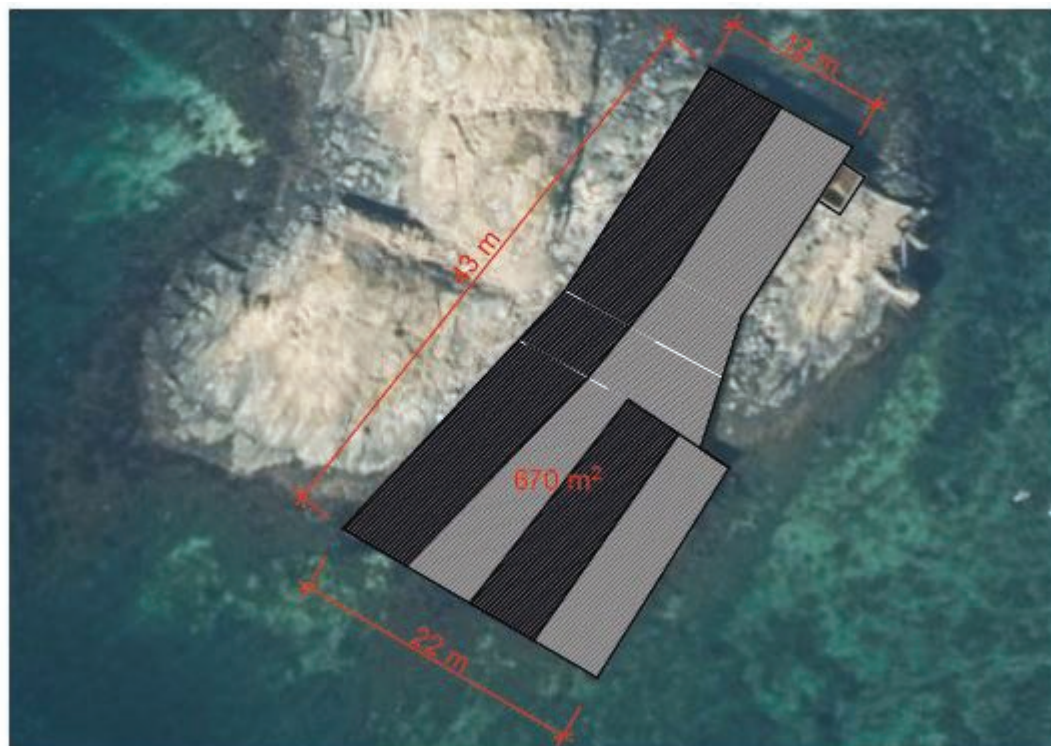
Haalandparken på Ådnøyskjæret. Vest for parken ses fundamenter etter en tidligere krabbepark. I bakgrunnen skimtes Ydstebøparken.
Foto: Trond A. Isaksen, Riksantikvaren

Haalandparken på 1990-tallet. Foto: Helge Schjelderup

HUMMERPARKENE PÅ KVITSØY. DOKUMENTASJON. NOVEMBER 2022

ARKITEKTKONTORET **schjelderup & gram**

HAALANDPARKEN: Hummerparken på Ådnøyskjæret hadde en grunnflate på 670m² og var dekket av flere sammensatte takflater.

KULTURMINNER

ÅDNØYPARKEN (1947)

Parken på Ådnøyskjæret hadde navnet Haalandparken da anlegget var i bruk. Den nye utbyggingen kalles det mer nøytrale Ådnøyparken.

Parken ble anlagt i 1947, og er i dag redusert til at kun deler av betongfundamentene står tilbake. De er mest intakt mot nordvest og nordøst, og nedbrutt mot sør og sørøst.

Parken hadde opprinnelig to paralelle møner og to store gavler mot sørvest. Den var derfor særlig eksponert for vind og sjø fra sør og sørøst.

Haalandparken var i drift og intakt så sent som i 1994, men ble ødelagt i storm den 9. desember samme år. Flyfoto fra 2003 viser gjenstående rester av både murer og takverk som senere har forsvunnet.

En god del av de omkringliggende murene, særlig de «landfaste», er fremdeles ganske intakte, mens sørgavlens murer og gitterporter er borte. Søylefundamentene mellom de to skipene er også åpenbart svekket.

Anleggets betongbrygge mot øst er også nesten borte og mye av denne er forsvunnet etter flyfoto fra 2003. Dette viser at værets påkjenninger fortsatt bryter på ruinene.

BJELLANDPARKEN

Alle foto denne siden: Trond A. Isaksen, Riksantikvaren

KULTURMINNER

BJELLANDPARKEN (1900)

Parkenerorientert tilnærmet nord-sø over et smalt sund mellom Risøya i vest og Hansholmen i øst. Bygget er ca 73 meter langt og har et areal på 1000 m².

Anlegget vurderes å være i fredningsklasse forutsatt en god antikvarisk restaurering.

Murene er oppført i hugde steinblokker, angivelig fra et brudd i Lysefjorden. Disse er senere reparert og pusset med betong og supplert med lokal stein i mindre dimensjoner.

Det lange, lave takoverbygget består av sperrebind med hanebjelke. Disse hviler på langsgående tresvill som ligger på den omsluttende muren. Taket er tekket av korrugert metallplater. Bjellandparken er eneste hummerpark i Kvitsøy som har original takkonstruksjon.

Det er utført midlertidige sikringstiltak på anlegget, og det er behov for en fullverdig restaurering.

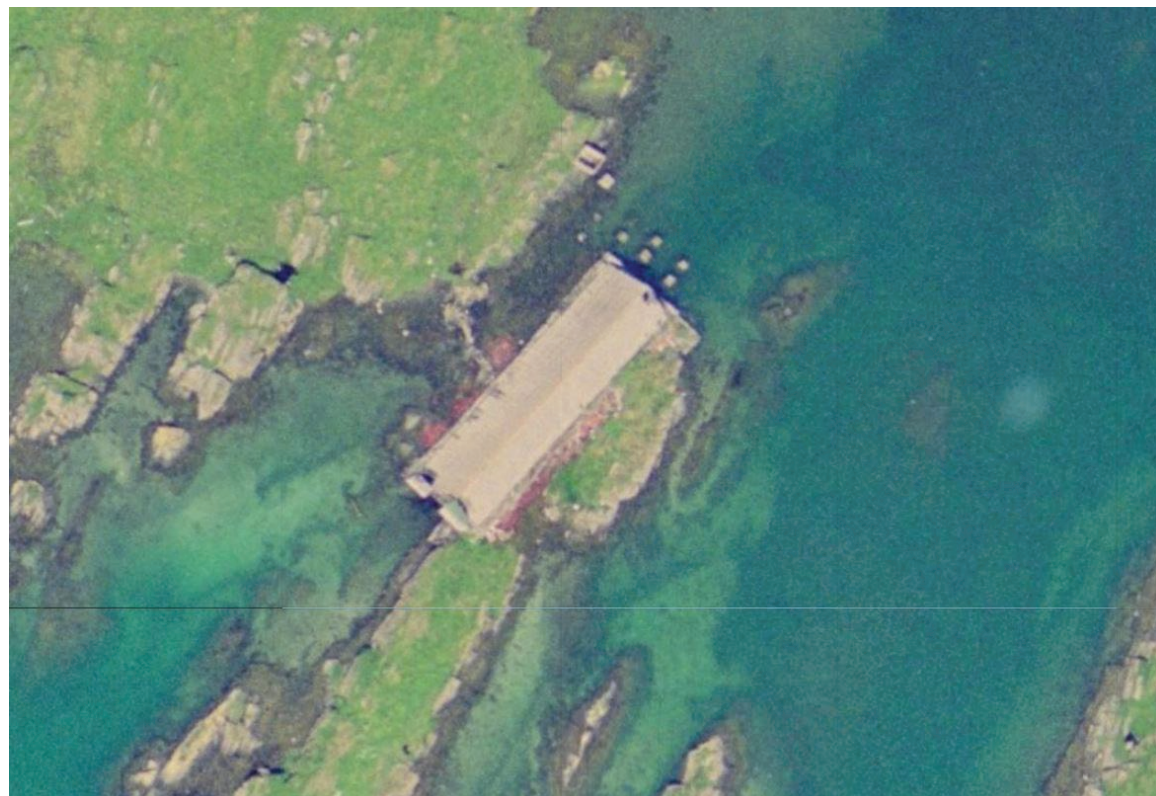
Nåværende pakkehus er reist i senere tid og erstatter et tidligere hus på samme sted. Før dette stod pakkehuset sentralt på gavlveggen og hadde et sidebygg - beslektet med Ydstebøparken.

HUMMERPARKENE PÅ KVITSØY, DOKUMENTASJON, NOVEMBER 2022

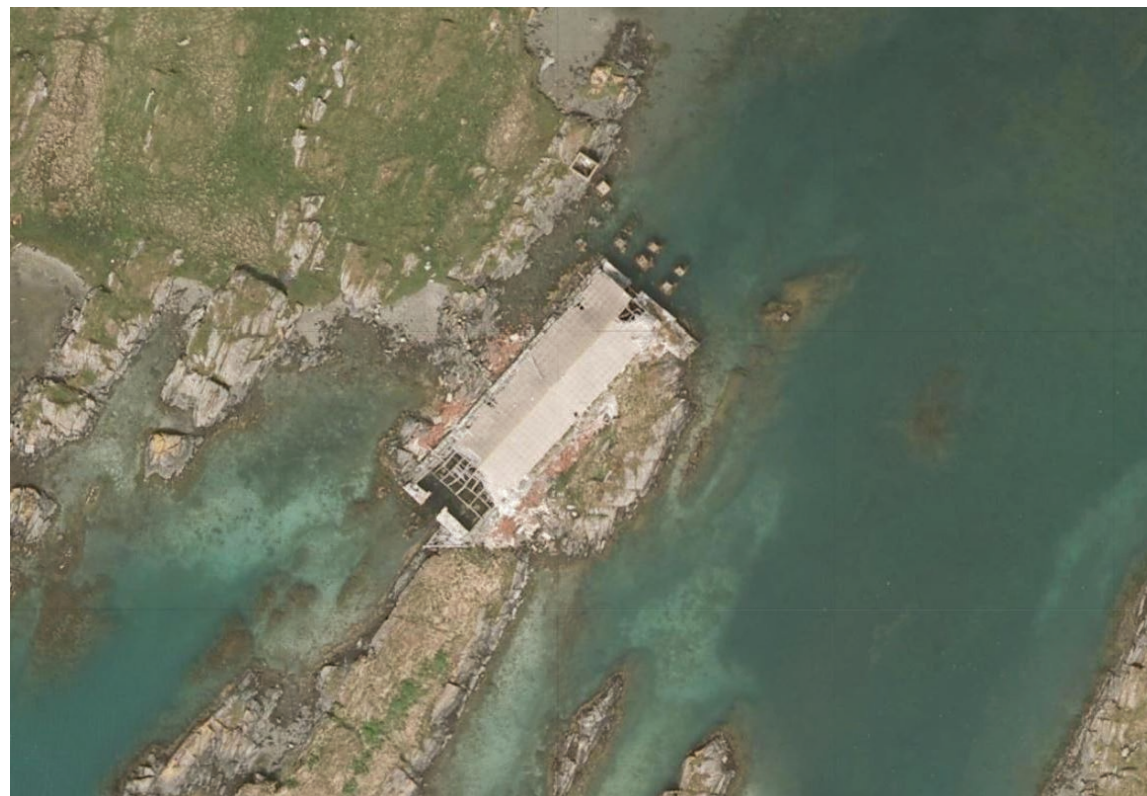
ARKITEKTKONTORET **schjelderup & gram**

PAKKHUSETS TO POSISJONER: Bildet til venstre viser pakkehuset sentralt på hummerparken gavl, med en sidefløy som stikker ut. Bildene til høyre viser pakkehuset til side for hummerparkens møne og med et oppbygg på hummerparkens tak i bakkant

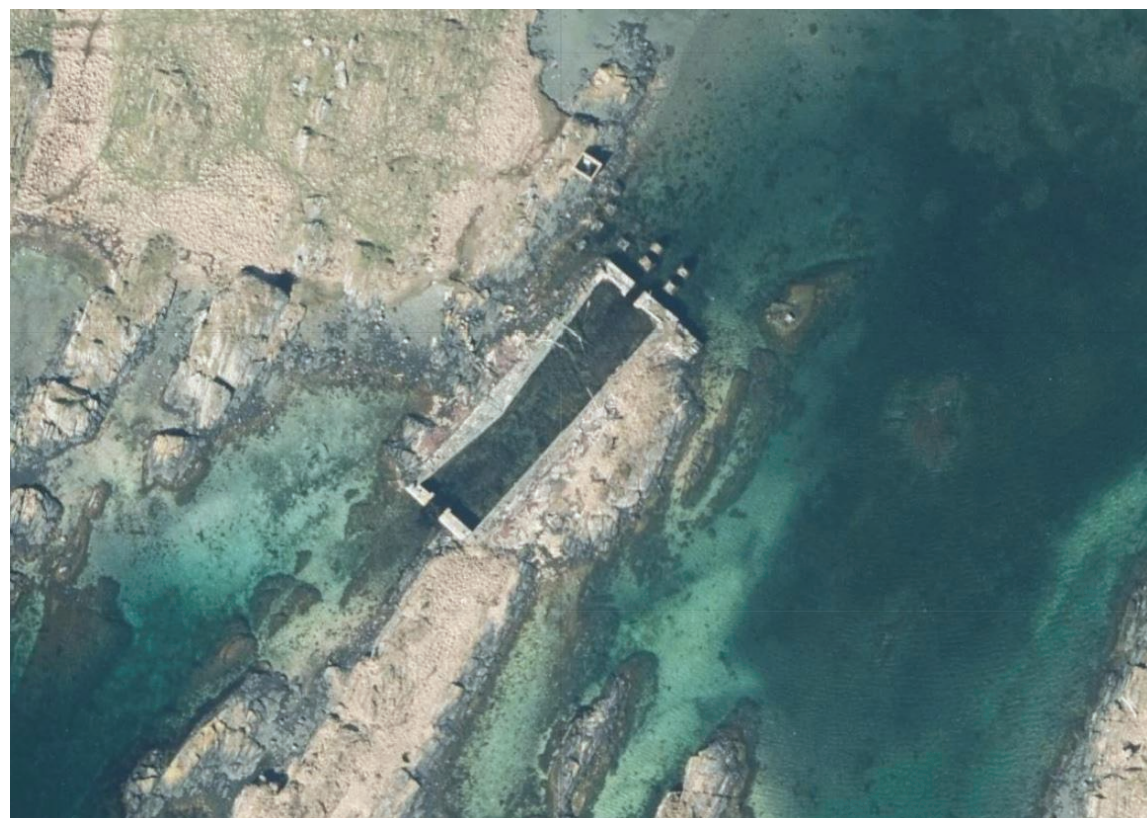
2003

2010

2015

2021

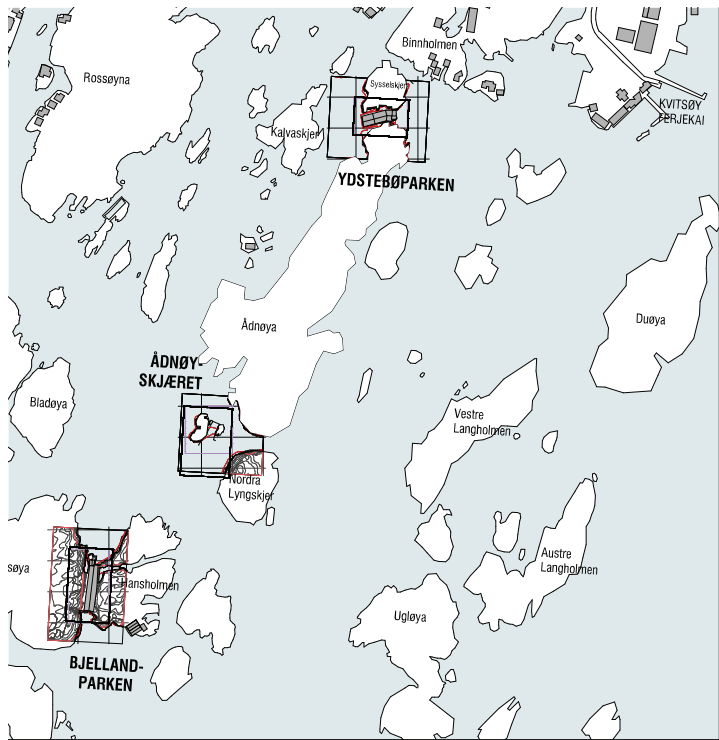
KULTURMINNER

BEVARING GJENNOM BRUK

Utviklingen til Groomparken viser hvor raskt et bygg kan forvitte og forsvinne dersom det ikke holdes vedlike. I løpet av tyve år falt denne hummerparken fra et helt volum til at det nå kun er fundamenter tilbake.

Dersom bygg ikke har en bruk forsvinner insentivene for å holde byggene. Hummerparkene ligger værutsatt til og krever et jevnlig tilsyn - med fortløpende utbedringer.

Flere kulturminneregistreringer peker på behovet for å legge til rette for bevaring gjennom bruk. Samtidig er det krevende å finne formål som egner seg og har realisme. Derfor er det nødvendig å åpne for formål som sikrer tilstrekkelig bruk til at anleggene får det påkrevde vedlikeholdet bevaringen forutsetter.

DE TRE PARKENE I SKJERGÅRDEN

PLANFORSLAG

ULIKE FORMÅL

Kommuneplanens faresone: Flom og hensynsone: Bevaring videreføres.

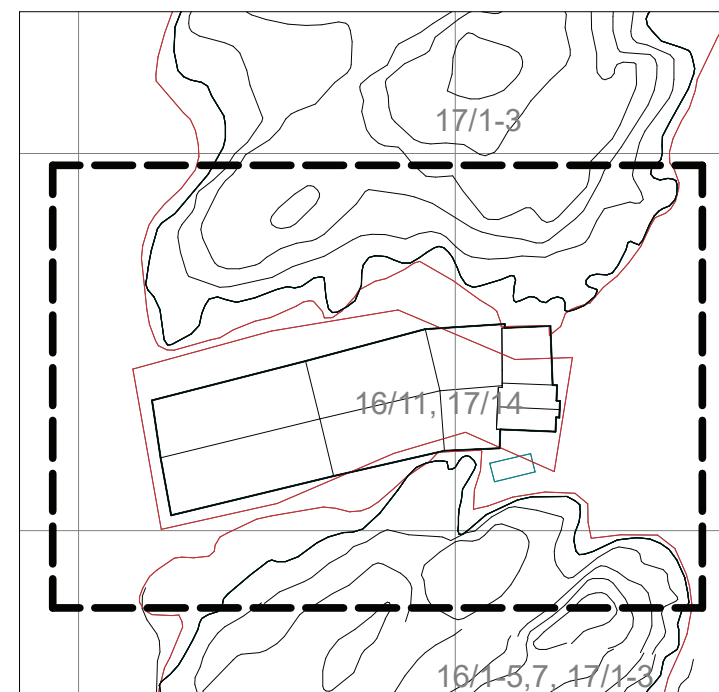
De to eksisterende parkene tilrettelegges for vern gjennom bruk. Det er behov for å øke bruksmulighetene for å sikre at vernet blir ivarettatt.

Ydstebøparken
 - Kombinert formål av fiskerivirksomhet og besøksturisme
 - Tillate brygge sør for pakkhus for å kunne håndtere logistikk.

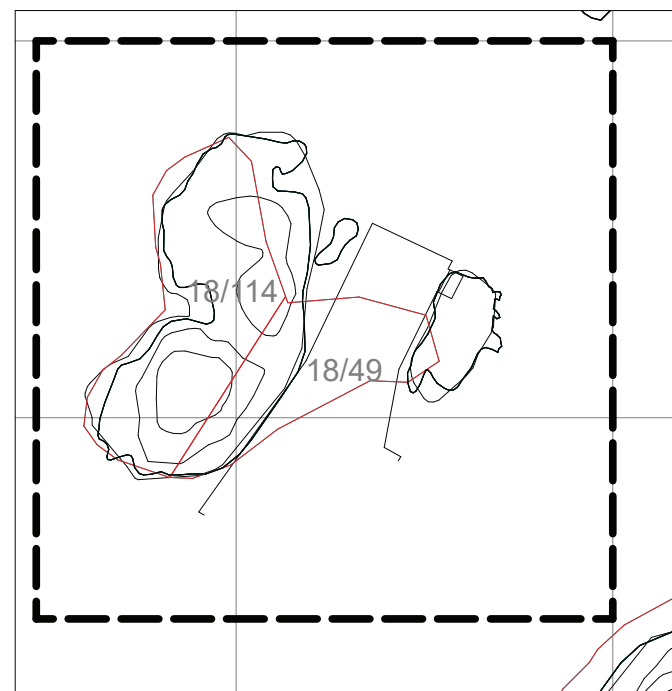
Bjellandparken
 - Kombinert formål av besøksturisme og fritidsbolig
 - Riving og gjenoppføring av pakkhus med historisk utforming og plassering
 - Tillate liten brygge på østside av pakkhus, som idag
 - Tillate smal brygge kombinert med flyte brygge på sørsiden, for å kunne håndtere logistikk.

Den siste lokaliteten reguleres for ny bebyggelse

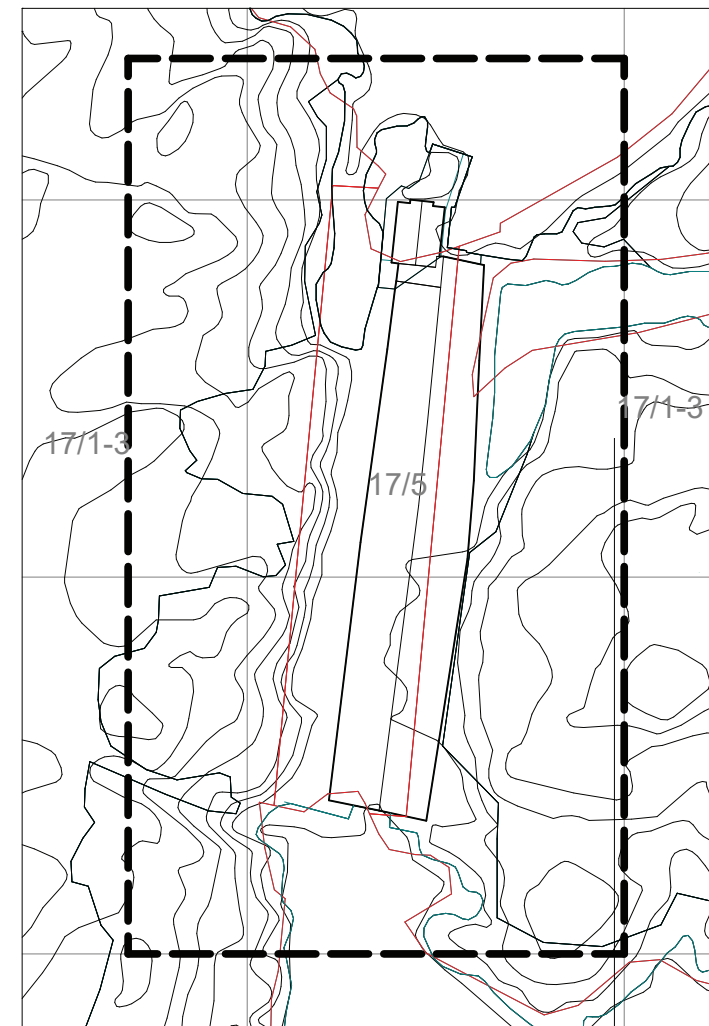
Ådnøyskjæret
 - Bevaring av historiske fundamenter
 - Tillater nytt bygg for overnatting
 - Utforming som en fortolkning av hummerparkenes arkitektur, og er slik en videreføring av minne om tidligere byggverk som stod på dette stedet.

YDSTEBØPARKEN

ÅDNØYPARKEN

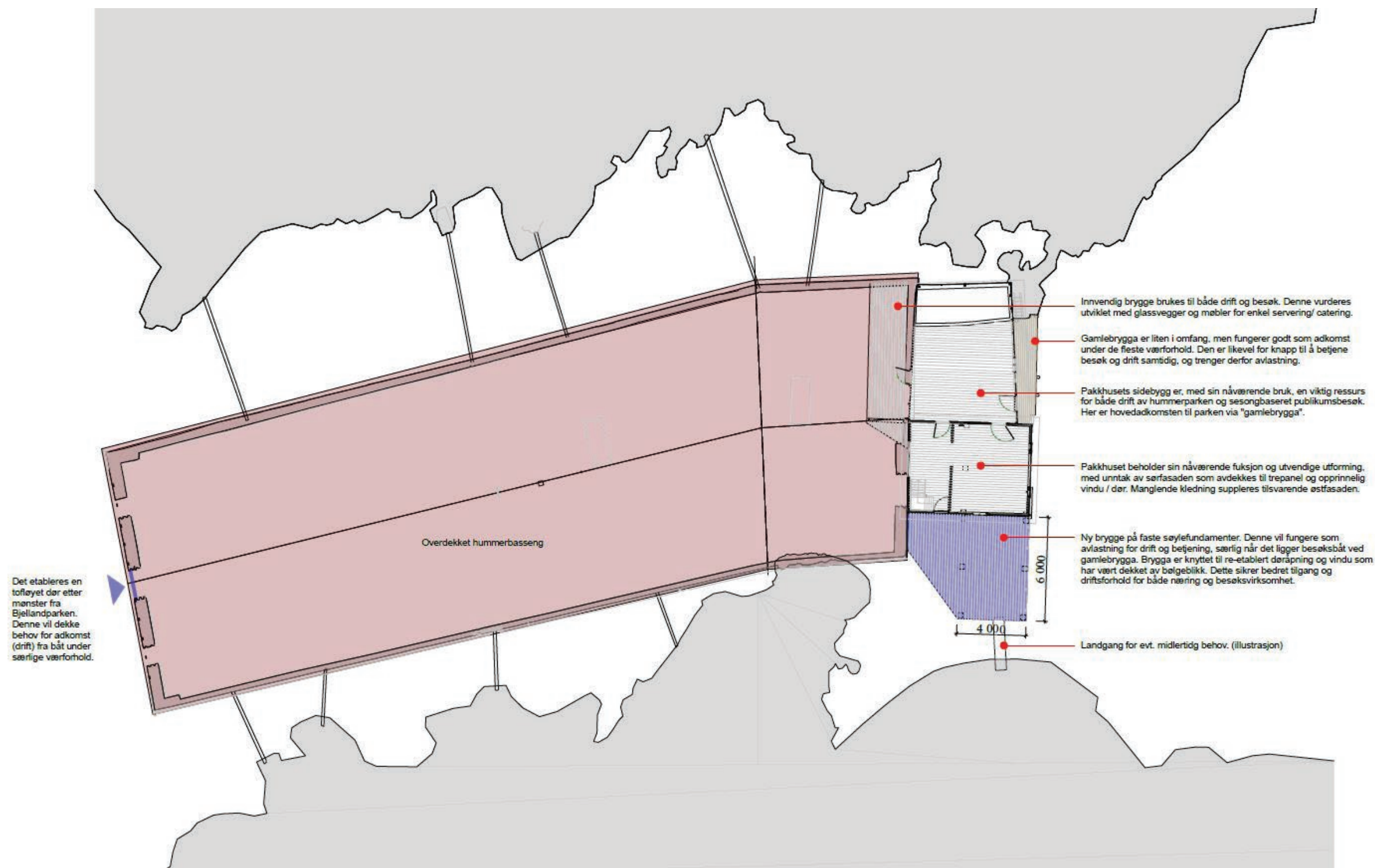
BJELLANDPARKEN

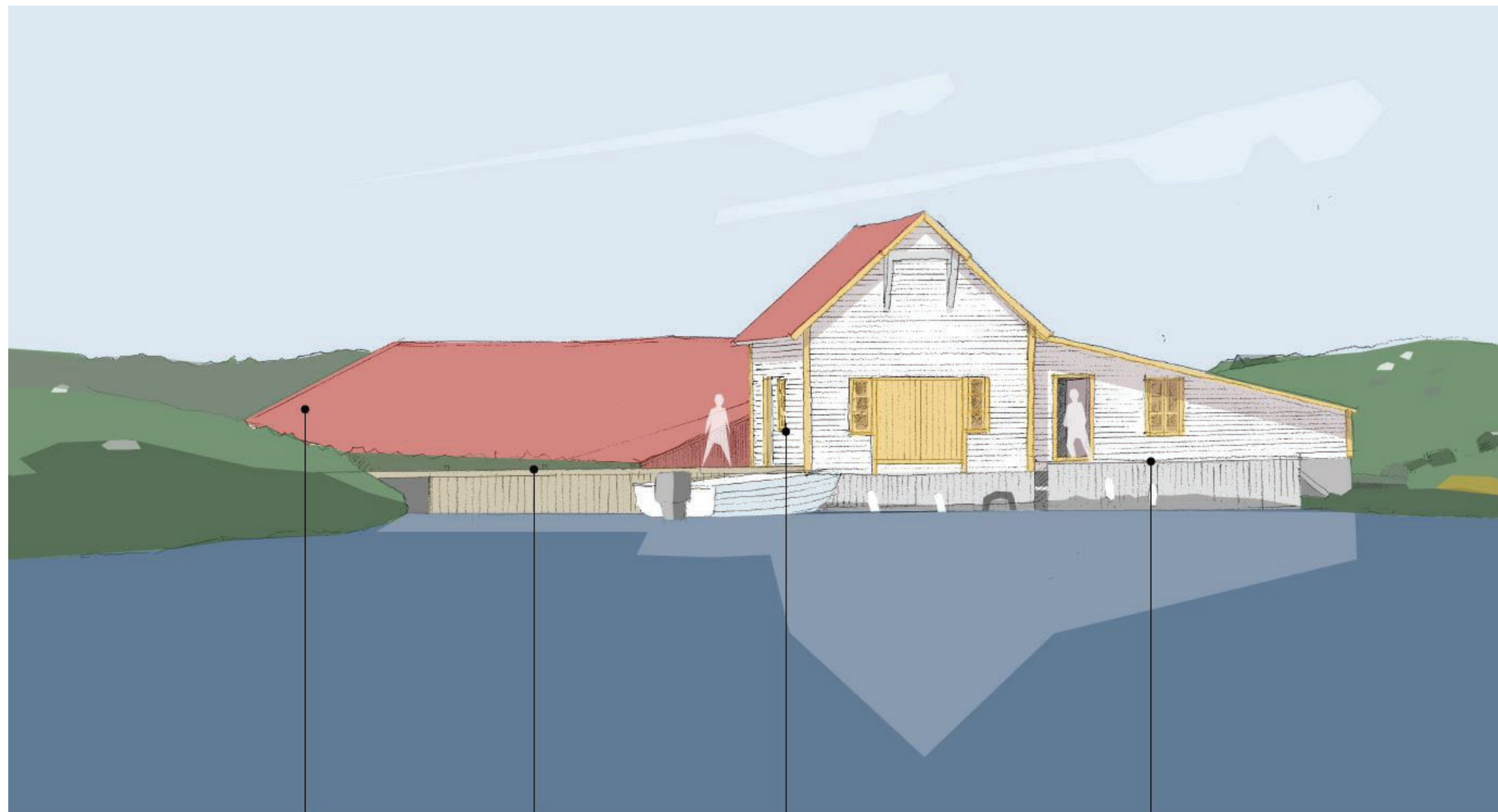
YDSTEBØPARKEN

PLANENS RAMMER FOR TILTAK

Hummerparken og pakkehuset videreføres med dagens utforming. Eksisterende brygge foran pakkehuset er for knapp til å kunne betjene besøkende og drift samtidig. Det er derfor behov for en avlastning. Dette er løst ved en brygge på søyler på pakkehusets sørside.

I hummerparkens vestende tillates det etablert en åpning til bruk når været vanskeligjør tilkomst fra øst. Dette vil kungjelde båter for drift.

Selve hummerparken, det overbygde sjøbassenget beholdes uendret, men får ny dør i den vestre gaviveggen. Dette sikrer adgang fra båt ved krevende værforhold.

Ny brygge, avlastning for drift og besøk. Denne etableres på faste søylefundamenter mot bunnen.

Fasade mot sør er i dag kledd med bølgeblikkplater som dekker tidligere kledning og vindu. Dør, vindu og trekledning etableres i tråd med østfasadens opprinnelige materialbruk og detaljering. Ved eventuelle endringer av andre fasader, skal opprinnelig utførelse og materialbruk være normgivende.

Eksisterende brygge (Gamlebrygga) fungerer godt for ordinær drift og ved normale værforhold. Ved sesongbaserte turistbesøk o.l. er det stort behov for økt bryggekapasitet til båt for drift og betjening.

YDSTEBØPARKEN

ØSTSIDE

Pakkhus og hummerparken har sin opprinnelige utforming. Bryggens som tillates på sørsiden integreres i anlegget.

Pakkhusets sørfasade som idag er kledd med bølgeblikk, tilbakeføres og får trekledning slik det er på øvrige fasader.

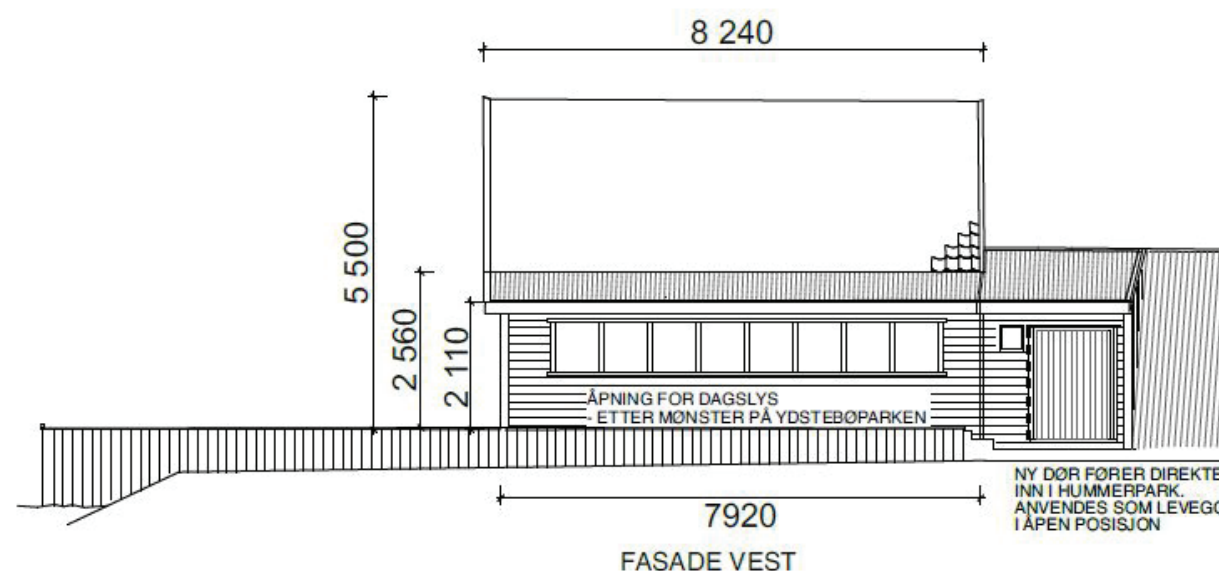
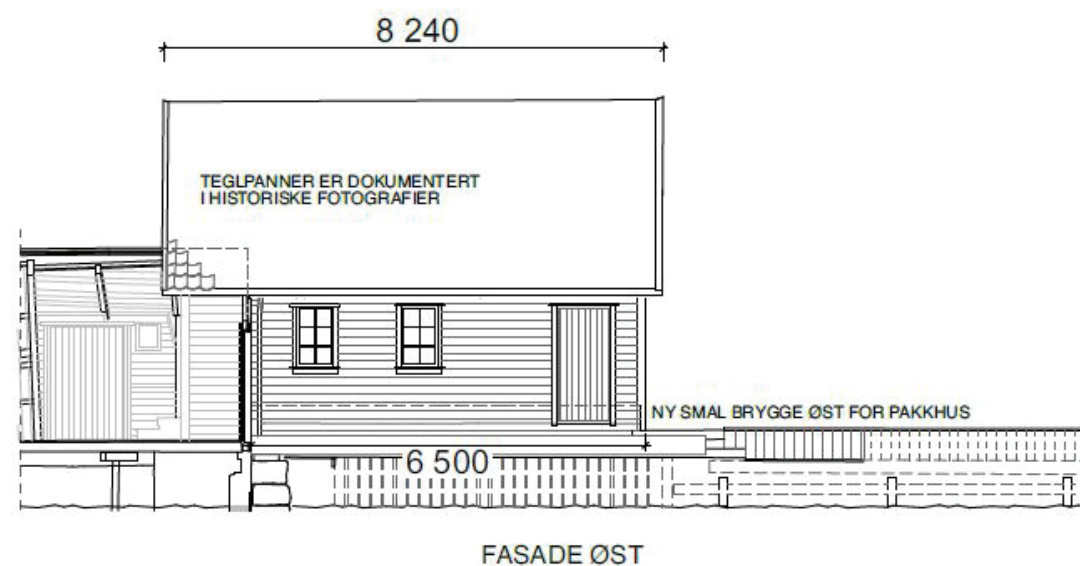
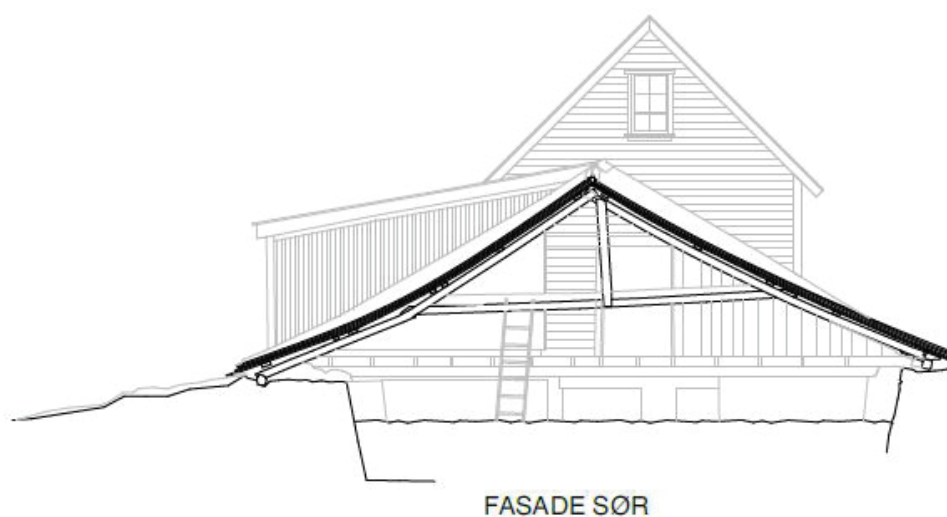
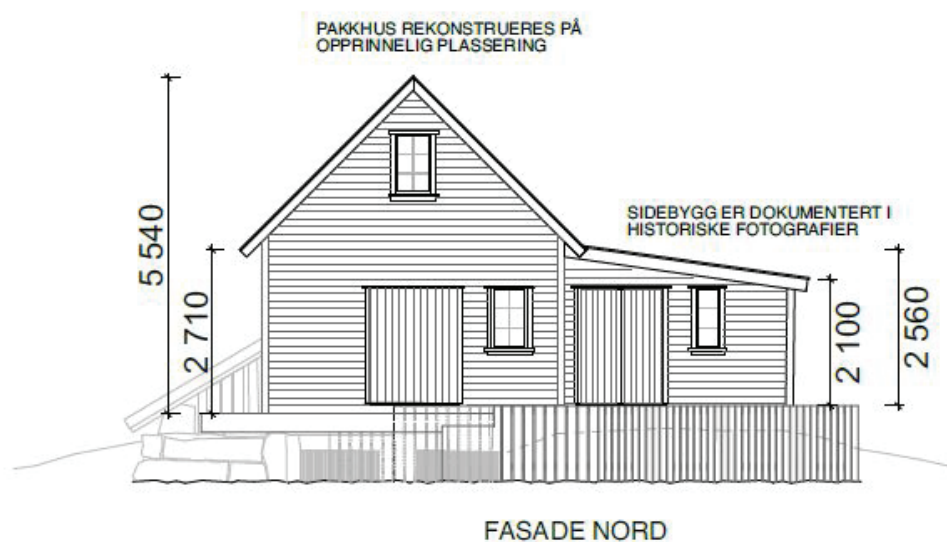
YDSTEBØPARKEN

SØRSIDE

Fasaden tilbakeføres med opprinnelig trekledning. Det tillates en mindre brygge for å gjenlegget nødvendig funksjonalitet.

FASADER REKONSTRUKSJON. OPPRINNELIG PLASSERING

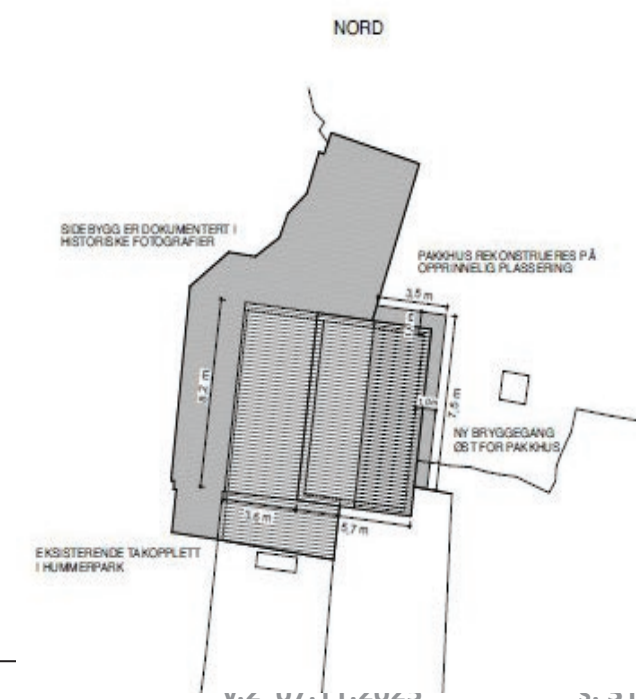
BJELLANDPARKEN

PLANENS RAMMER FOR TILTAK

Planen legger opp til at hummerparkbygget skal gjennomgå en fullstendig rehabilitering for å stoppe forfallet og sikre bygget en varighet. Byggets konstruksjon, volum og overflater videreføres slik de har vært historisk.

Pakkhuset har hatt ulike plasseringer. Dagens plassering og utforming er av nyere dato. Pakkhuset skal flyttes og rekonstrueres på opprinnelig plassering som er sentert på hummerparkbyggets gavl. Det skal også oppføres et sidebygg slik anlegget var opprinnelig.

Det tillates oppført en smalbrygge langs pakkhusets østside, slik det er i nåværende situasjon. Bryggas mål er 1 x 7,5m.

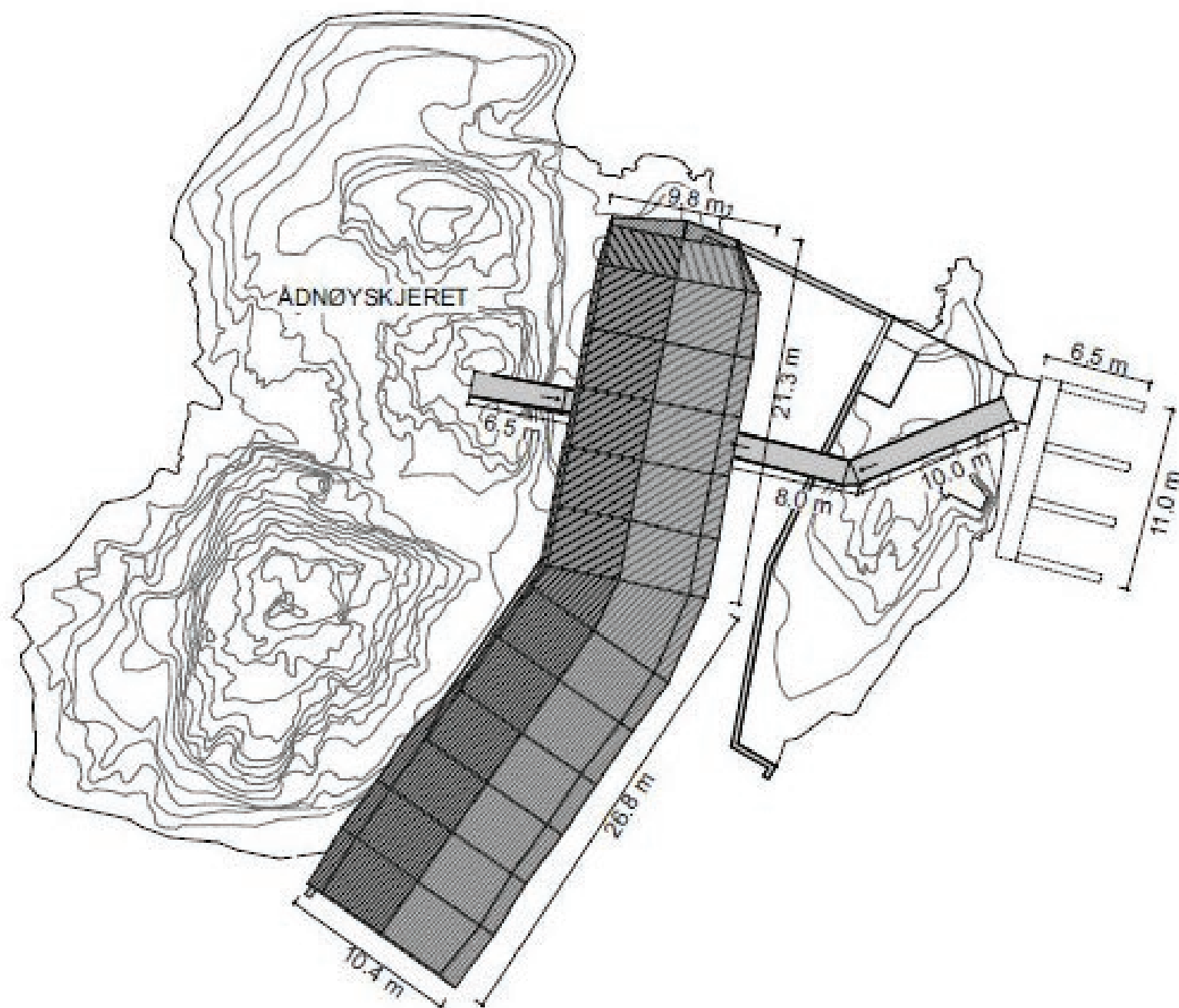
BJELLANDPARKEN

SØRSIDEN

Historiske åpninger reetableres og det tillates bygging av en brygge på galvveggen kombinert med en flytebrygge som kan ta imot båter.

Bryggen plasseres i eksisterende innhukki betongmur og har mål 2 x 6,5m.

ÅDNØYPARKEN

PLANENS RAMMER FOR TILTAK

Planen tillater oppføring av nytt bygg for overnatting for turister. Bygget er plassert i tilknytning til eksisterende fundamenter etter hummerparken som stod her opprinnelig, men uten å berøre disse.

Bygget er plassert på østsiden av den største holmen og formen følger holmens krumning. Anlegget betjenes via brygge som er lagt til den minste holmen. Dette er den historiske plasseringen av hummerparkens brygge. Det er idag en større betongkonstruksjon som ved gjenbruk kan begrense naturinngrepene.

Fra bryggen føres en gangbro opp til hytten. Gangbroen føres også ut på den større holmen for slik å gi mulighet for opphold der.

ÅDNØYPARKEN

UTFORMING

Byggets konstruksjon består av rammer plassert på punktfundamenter i sjøbunnen. Utformingen gir begrensete inngrep. Punktfundamentene er plassert uavhengig av eksisterende betongmur.

Rammene har prinsipiell likhet men utformes individuelt for å kunne ta opp ulikheter i høyder og vridninger.

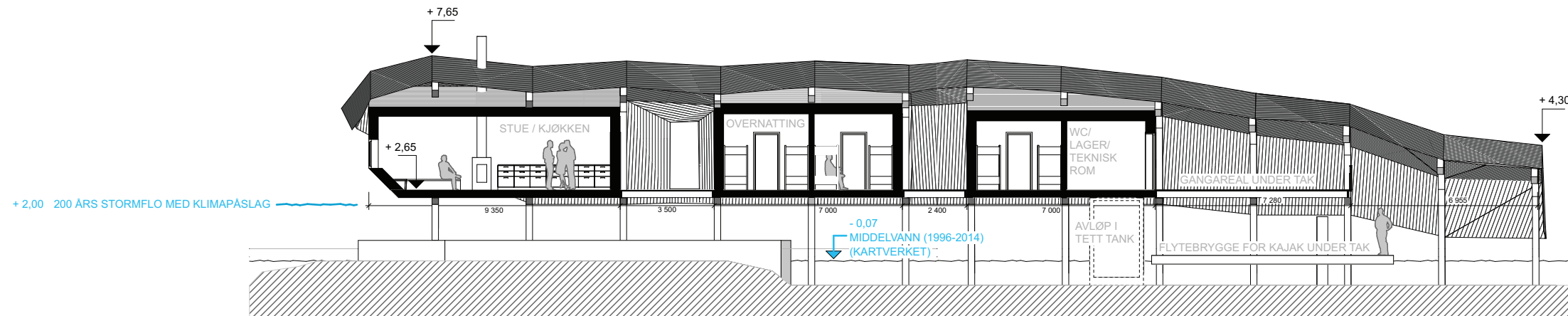
Rammene er kledd med et stort tak som gir bygget form. Under taket er det etablert et gulv på k+2,65 som er innredet med tre frittstående volum, der ett rommer oppholdsrom og overnattingsrom, neste har overnattingsrom og siste har overnatting og birom.

Gulvet er avsluttet to rammer før taket slik at det dannes et overdekket vannrom i sørenden. Dette er utformet for å ta imot gjeste som kommer til anlegget i kajakk eller andre mindre båter. Kajakkenes kan trekkes opp og legges på gulvet.

ÅDNØYPARKEN

LANGSNITT
1:200

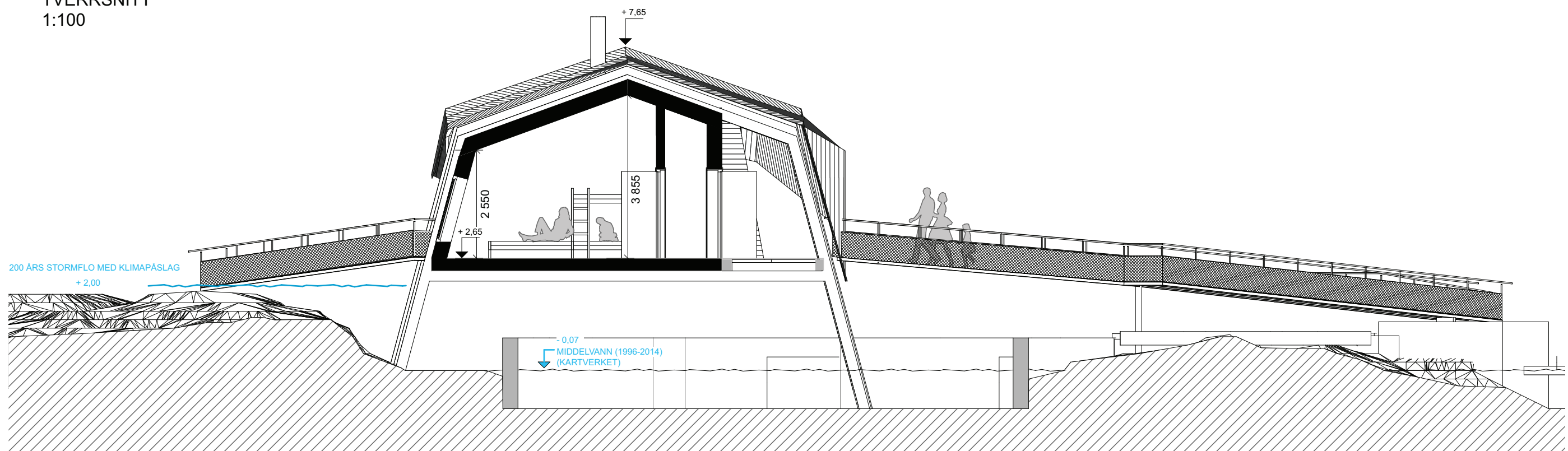

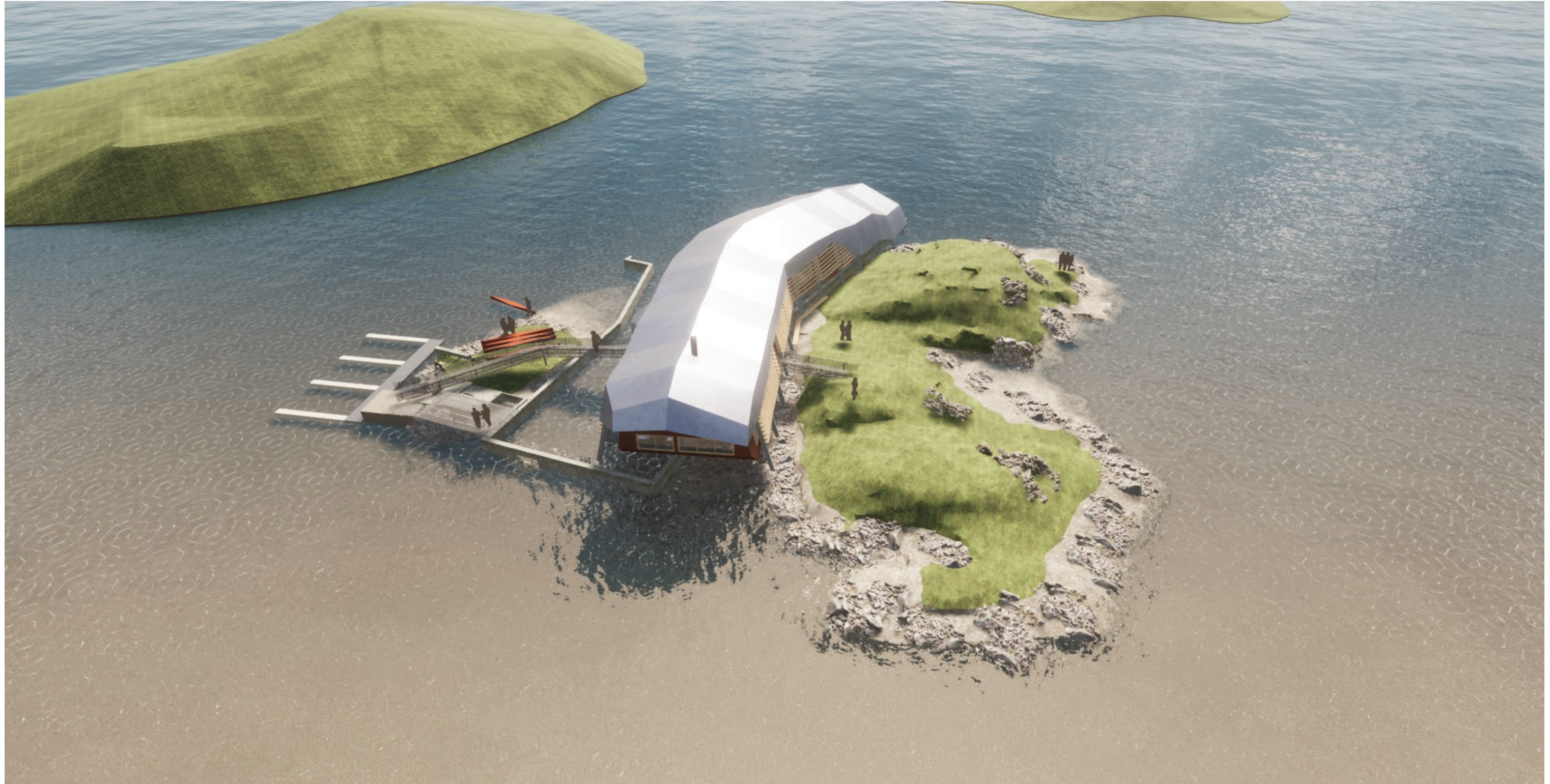
UTFORMING

Bygget er plassert konstruksjon består av rammer plassert på punktfundamenter i sjøbunnen. Utformingen gir begrensete inngrep. Punktfundamentene er plassert uavhengig av eksisterende betongmur.

Rammene har prinsipiell likhet men utformes individuelt for å kunne ta opp ulikheter i høyder og vridninger.

TVERRSNITT
1:100

ÅDNØYPARKEN

